

The Project Gutenberg eBook of Kreivi ja karhuntanssittaja

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Kreivi ja karhuntanssittaja

Author: Franz Hoffmann

Translator: G. E. Richter

Release date: November 3, 2008 [eBook #27140]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KREIVI JA KARHUNTANSSITTAJA ***

Produced by Tapio Riikonen

KREIVI JA KARHUNTANSSITTAJA

Nuorille ystäville kertoi

Franz Hoffmann

Suomensi G. E. Richter

Helsingissä 1896.

G. W. Edlundin kustantama.

Helsingin Sentraali-kirjapainossa.

SISÄLLYS:

- I. Sokolnits'in linna
- II. Karhuntanssittaja
- III. Pojan ryöstö
- IV. Ruhtinas Voronzov
- V. Kosto

ENSIMMÄINEN LUKU.

— Ei niin rohkeasti, Feliks! Ei niin rohkeasti! huudahti parhaassa ijässsänsä oleva jalo, miehuullinen, totinen, kaunis herra viisivuotiaalle pojalle, joka Sokolnits-linnan lavealla santakentällä pientä, tulista ja väkevää hevosta hypitteli, kannustaen sitä pikaiseen hyppäykseen. — Ali sinut, poikaseni, sanaan heittää, ellet varovasti sitä pitele!

— Oho, isä, istun vakavasti satulassa, älä sitä pelkää! huudahti pieni, kirkassilmänen poika, taas vähän kannustaen hevosta, — Katsoppas, isä, miten somasti Ali nousee pystyyn! Miten se tanssii! Panen vetoa, helposti se puutarhan laipion yli hyppää! Koetanko kerran, isä?

— Ei, ei! Ei millään muotoa! huudahti isä, kieltäen poikaa.

Uskalias poika jo ajoikin täyttä laukkaa laipioon päin ja hevonen keikahti pystyyn, tehdäksensä rohkean hyppäyksen. Samassa silmänräpäyksessä ikäänkuin maasta kasvanut ihmishahmo laipion toisella puolella ilmaantui huutaen pojalle karhealla äänellä: — Takaisin! Et saa, poika, uskaliasta tekoa tehdä!

Hevonen, äkkinäistä näkyä peljästyen, juoksi, ennenkuin poika ennätti sitä estää äkkiä sivulle ja ratsastaja lensi ikäänkuin pomminkuula satulasta sanaan.

Pelästynyt isä huusi kileästi, kuuluipa erään toisenki, pilkallisesti iloitsevan ja naurahtavan, vaan ei peljästyneen eikä osaaottavaisen huuto.

Tätä toisen huutoa isä ei kuullut. Kuollon tuskaisena hän hyökkäsi maassa tunnottomana makaavan pojan luo, joka aina vielä puristetulla kädellä säikähtyneen hevosen ohjaksia piteli. Silmänräpäyksessä ne olivat pojan heikosta kädestä poistetut ja sillä välin kun hevonen hurjasti ympäri pihaa juoksi, nosti isä pyörtyneen pojan käsivarsillensa ja kantoi hänen rappuja myöten linnaan.

— Avuksi! hän huusi kovalla äänellä. Stein! Susanna! Avuksi, Jumalan tähden! Feliks kuolee käsiini!

Hänen kova huutonsa pani pian liikkeelle muutaman palvelijan ja vanhan, harmaan kähärätukkaisen huoneenhaltija Steinin.

— Mitä on tapahtunut, herra kreivi? kysyi tämä Feliks! Jumalan tähden mitä hänelle on tapahtunut?

— Hevosen selästä pudonnut! kreivi virkkoi hätäisesti. — Pian joku ratsastakoon lähimmän lääkärin luo! Poika parkani! Hän ei toinnu! Laupias Jumala, ole minulle armollinen! Se on ainoa lapseni! älä ota pois elämäni ainoata iloa!

Vanha Stein kuulematta kreivin käskyä juoksi kammariin, toi pian eteripullon, josta kaatoi muutaman tipan käteensä ja hierasi sillä pyörtyneen pojan otsaa ja silmäkulmia. Kohta sen jälkeen poika avasi silmänsä, katseli hämmästyneenä, vaan selvänä isäänsä ja vanhaa Steiniä.

— Rohkeutta, herra kreivi, sanoi Steini iloisena, — Feliks elää ja pian taas tointuu! Lääkäriä, niinkuin varmaan toivon, ei enää tarvita! Tiedättehän, herra, minun olevan pienen lääkärin, näen jo ettei enää vaaraa ole. Pankaa, sitä pyydän, poika sohvalle!

Nähdessään vielä elonmerkkiä pojassansa, kreivi sangen iloisena pani hänen hellästi vuoteelle ja vanha Stein tutki tarkasti ja varovasti kaikkia hänen jäseniänsä vakautuaksensa, ettei kädet eikä jalat olleet poikki. Tällä välin poika jo hymyili, nyykyttäen ystävällisesti isälle.

— Ei minua mikään vaivaa, isä, hän sanoi. — Vaan enhän minä ollut syypää jalan liukahtamiseen jalustimesta. Ellei serkku Albin, jota hevonen säikähti, olisi ollut käsipuun takana, niin olisin vaaratta puutarhaan päässyt! Mitähän sinä, setä Stein tahdot?

— Katson vaan, josko kaikki jäsenesi ovat terveet, Feliks, vastasi vanhus.

— Ei teillä ole enää mitään pelättävää, herra kreivi, kääntyi hän tuskallisesti odottavaan isään. — Feliks on raitis ja terve! Yksi käsivarsi on vähän niukahtanut; sitäpaitsi luulen hänen saavan pari sinistä ja keltasta pilkkua muistoksi.

— Totta tosiaan, ilonen poika virkkoi; reippaana hän pian sohvalta nousi ylös ja hyppeli ympäriinsä molemmat kädet ilmassa. — Ei minua mikään vaivaa! En tunne pienintäkään kipua!

— Jumalan, joka sinua, poikani, armollisesti varjeli, olkoon kiitos ja kunnia, kreivi sanoi, sulkien pojan sylhinsä häntä hellästi suudellen. Se oli, Stein, hirveä näkö nähdä Feliks'in lankeavan! Luulin sydämeni paikalla halkeavan!

— Vaan onhan kaikki hyvin ja ohitse, isäni, mairitteli poika, — eikö niin, menenkö taas vähän ratsastamaan? Saat nähdä, nyt Ali hyppää käsipuun yli!

— Ei, ei, se olisi vallattomuutta, jota en milloinkaan suvaita voi, kreivi vastasi kieltävästi. — Se olisi Jumalan kiusaamista! Tänään, Feliks, makaat levollisesti sohvalle! Älä mumise! Sen käsken ja olen luonasi. Eikö niin, rakas Stein, eikö niin ole paras?

— Tosin, herra kreivi, vastasi vanhus kunnioittaen, — ehkä on pieni aivontäristys lankeemuksessa ollut, niin Feliks'in täytyy tästä parantuaksensa kumminkin huomiseen asti olla niin levollisena kuin mahdollista. Jos sallitte, herra kreivi, niin olen seuranne Feliks'in vankeusaikaa lyhentämässä!

Siihen kreivi mielistyi ja Feliks taputti iloisena käsiänsä huutaen:

— Niin, se on oikein! Jos Stein on luonani, olen aivan levollisena. Hän osaa niin hyvin kanssani leikitellä! Tiedätkö, Stein? Tuo tänne rakennus-kirstu, vedä suuri pöytä sohvan eteen ja sille rupeamme linnoja ja linnoituksia rakentamaan! Vanha Stein ukko sen ymmärtää, isä! Äskettäin hän rakensi minulle Sokolnits'in aivan samallaiseksi kuin se on, götiläisine porttineen, varustettuna neljällä paksulla kulmatornilla, jotta sen voi paikalla tuntea!

Vanhus kernaasti täytti pojan tahdon, veti pöydän sohvan eteen, tyhjensi suuren, rakennusaineita sisältävän kirstun sen päälle ja huomasi tyytyväisenä, että Feliks jo muutama minuuti sen jälkeen oli niin rakennuspuuhiinsa kiintynyt, että hän kaiken muun, jopa isänsä ja vanhan Steinin läsnäolonkin unohti. Mieltien kreivi katseli pojan leikkiä; suurella tarkkuudella Stein katseli pitkän ajan poikaa ja hänen totiset, ryppyiset kasvonsa tulivat aina tyytyväisemmän näköisiksi.

— Feliks'iämme ei mikään vaivaa, ei ensinkään mikään, herra, kuiskasi hän kreivin korvaan. — Kovaa lankeemista ei mikään paha seurannut. Jos Feliks'illä olisi aivontäristys, niin hän valittaisi pään kipua, hän olisi väsynyt ja unelias eikä hän missään tapauksessa olisi niin leikkiinsä kiintynyt.

— Sen minäkin toivon, vastasi kreivi yhtä hiljaa. — Kiitän kaikesta sydäimestä Jumalaa, joka on suurimman onnettomuuden minulta poistanut.

— Kuinka se olikaan mahdollista, että Feliks lankesi hevoselta? kysyi vanha huoneenhaltia. — Vaikka hän on nuori, on hän hyvin taitava ratsastaja, ja hän hypittelee hevostansa niin varmasti, että se on jo monesti minua ihmetyttänyt.

— Onneton kohtaus matkaansaattoi lankeemuksen, vastasi kreivi. Juurikun Feliks'in hevonen oli käsipuun yli hyppäämässä, ilmestyi serkkuni sen toiselta puolelta: hevonen säikähti, teki aika hyppäyksen sivulle ja Feliks lensi satulasta. Sattumus, ei mikään muu, vaan siitä olisi voinut surullisia seurauksia tulla.

— Hm! Hm! Sattumus! Sattumusko vaan, — eikö mikään muu? mumisi huoneenhaltia totisena. — Tiedättekö, herra kreivi, tämä sattumus ei ollut niin satunnainen, kuin te aavistamattomassa sydämellisyydessänne luulette.

— Mitä tarkoitat, Stein? kysyi kreivi.

— Tarkoitan, armollisella luvalla sanottu, herra kreivi, etten missäkään asiassa serkkuunne, herra Albiniin, luota, vastasi vanhus päättäväisesti.

Kreivi Robert pudisti päätänsä.

— Olet harhaluulossa, hän vastasi. — Serkkuni rakastaa minua ja poikaa, jokaisessa tilaisuudessa hän meille suosiotansa osottaa ja etenkin Feliks'iä hän on sydämmellensä sulkenut. Mikä syy hänellä tätä paitse olisi tehdä pahaa minulle tai Feliks'elle? Hän on vieraani, minä olen hänen ainoa turvansa ja toivonsa mailmassa, ilman minun apuani hän olisi kerjäläinen, hänellä on siis täysi syy meitä suosia.

— Vaan oletteko, herra kreivi, sitä jo ajatelleet, että Feliks yksin on kreivi Albinille esteenä kerran päästä teidän suurien omaisuuksienne ja tilojenne perilliseksi? sanoi Stein painolla. Jos Feliks kuolee, niin on kreivi Albin teidän ainoana, vielä elävänä sukulaisena suorassa polvessa luonnollisesti teidän pääperillisenne ja seuraajanne.

Nämät vanhan uskollisen huoneenhaltian sanat vähän koskivat kreivi Robertia, sitä ei hän voinut salata. Pian hän toki taas malttoi mieltänsä.

— Hullutuksia, vanhukseni, vastasi hän. — Kaikkialla vaan kummituksia näet! Voin panna vaikka mikä vetoon, ettei serkkuni, enempiä kuin minäkään, ole ajatellut kerran seuraajakseni päästäksensä. Onhan Feliks terve, väkevä ja iloinen kuin kala ja silmäteränämme häntä suojelemme, minä, sinä, vanha Ursula ja muut palvelijat. Mitä hänelle voisi tapahtua? Hulluutta, vanha Stein! Luovu sellaisista turhista

huolista.

— Ja lankeeminen tänään? kysäsi uppiniskainen huoneenhaltia. — Ken oli siihen syyppää? Kreivi Albin! Ei se ollut mikään sattumus, sanon minä!

— Sinuapa on oikea mustansappinen hupsu, ystäväni, kreivi sanoi. — Olen jo monet vuodet serkkuni Albinin tuntenut ja tiedän hyvin hänen olevan kevytmielisen henkilön. Vaan tiedän myöskin, ettei hän milloinkaan ehdoin tahdoin pahaa tee. Ei, ei, älä minuun sellaisia epäluuloja istuta, vanha Stein! Albin on ystäväni ja minulle sekä pojalleni uskollinen! Se olisi suurinta kiittämättömyyttä, ellei niin olisi. Vaan minä tunnen jo sinut, vanha huoneenhaltiani, sinä olet epäluulossa hänestä, sillä sinä pelkääät hänen voivan ennemmin tai myöhemmin sinut suosioistani sulkea. Ole toki tässä asiassa levollinen, sinä olet aina oleva vanhin sekä parahin ystäväni!

Tämän sanottuansa kreivi ojensi vanhukselle kätensä, jonka tämä liikutettuna painoi huulillensa.

— Jumala siunatkoon teitä vakuutuksestanne, sanoi hän vapisevalla äänellä. — Tosin voin vannoa, ettei teillä ole ketään uskollisempaa palvelijaa kuin vanha Stein, joka jo pienenä ollessanne on teitä polvillansa kiikuttanut ja tuudittanut. Jospa vaan paremmin kuulisitte uskollisimman palvelijanne varoituksia.

— Ei siitä enempää, ystäväni, kreivi kielsi. — Tunnen serkkuni enkä tahdo kuulla mitään, mikä hänet saattaisi epäluulon alaiseksi!

Vanhus huokasi ja pidätti vastauksen, joka jo oli huulillansa.

— Hyvä siis, hän itseksensä ajatteli kääntyen kreivi Robertista pieneen Feliks'een, tahdomme siis, Susanna ja minä, kahta varovaisemmat olla, jottei hiuskarvakaan pojan päässä tulisi käyristetyksi. Enpä ensinkään luota tuohon herra serkkuun, kreivi Albiiniin! Ja jos hän juonittelee, niin hän on näkevä ihmisiä löytyvän, jotka häntä silmällä pitävät!

Istuen pojan viereen, hän vähän aikaa leikki hänen kanssansa, kunnes ovi äkkiä avautui ja nuori, noin kolmenkymmenen vuotias mies astui kiirehtivin askelin sisään. Hän oli muhkean muotoinen, urhokkaan näkönen, mustat hiukset, musta parta, paksut mustat silmäripset, joitten alla pari tumman ruskeaa silmää loisti. Sisääntultuansa Feliks nousi sohvalta ja juoksi, antamatta vanhan Steinin itseänsä pidättää, äskentulleen luo.

— Setä Albin, hyvä, että tulit, sanoi hän, hyökäten miehen avoimeen syliin — sinun täytyy todistaa, että Ali olisi käsipuun yli hypännyt, ellet olisi niin odottamatta sitä estänyt!

— Niin, poikani, sydämestäni sen mielelläni todistan, kreivi Albin vastasi mairitellen. — Olen toki jo usein omilla silmilläni nähnyt, miten sinä rohkeudella olet suuremmatkin esteet helposti voittanut. Vaan ennen kaikkea, miten sinä jaksat! Pelästyin kovin, nähdessäni sinut hevosesta lentävän ja vähitellen olen tuosta äkillisestä pelästyksestä tointunut!

— Ah, minua ei lankeaminen ensinkään vahingoittanut, vastasi Feliks hymyillen. — Vaan minkätähden sinä estit minua käsipuun yli ajamasta. Ellet olisi eteen tullut, ei olisi hevoseni säikähtänyt!

— Lapsi, miten sitä voin aavistaa, että Ali minua nähdessänsä säikähtäisi? vastasi kreivi Albin. — Sattumalta olin käsipuun toisella puolella aivan lähellä, kun kuulin mitä isällesi huusit ja silloin juoksin esiin, estääkseni jollakin tavoin rohkeuttasi. Olisit voinut paikalla kuolla, jos hevonen olisi käsipuun yli hypännyt!

— Miksi niin, en ymmärrä sinua, setä!

— Vaan isäsi ymmärtää minua, kun sanon hänelle, että puutarhuri juuri tänään varhain oli pitkin puutarhan käsipuita oja kaivattanut. Jos hevonen olisi yli juossut, niin olisitte molemmat taittaneet kaulanne ja jalkanne.

— Ah, sitä en tietänyt, sanoi Robert kreivi katsellen vanhaa Steiniä. — Siis minun tulee sinua sydämestäni kiittää, rakas serkku! Ken taisi ajatella, että hevonen niin kovin säikähtäisi.

— En tosin minäkään sitä aavistaa voinut, vastasi Albin. — Jättäkäämme asia nyi sikseen ja olkaamme iloiset, ettei pienellä onnettomuudella ollut pahempia seurauksia.

— Niin, toisella kertaa olen minäkin jo varovaisempi, sanoi Feliks. — Nyt kun Alin vikuriksi tunnen, ei se enää toisten sellaista juoksua tee.

Sen jälkeen hän varsin luottavaisesti puhui kreivi Albinin kanssa, huolimatta vanhasta Steinistä, joka kohta hiljan lähti kammarista.

— Viekas lurjus, mumisi hän itsekseen käytävällä käydessään, — ei häneltä tekosyitä milloinkaan puutu, hän tietää teeskennelläkin ikään kuin olisi hän pojan parasta vaan ajatellut. Antakoon kreivi Robert itseänsä pettää, — minä tunnen ja tutkin hänet paremmin. Oikein hyvin hän tuntee vilkkaan hevosen säikähtävän luonteen ja tähän tuntemiseen hän petoksensa perustaa. Alin täytyi, häntä äkkiä nähdessään, säikähtää, sen täytyi rajusti ja äkkiä sivulle juosta, niinkuin se myöskin tapahtui. Ettei meillä ole mitään onnettomuutta valitettavaa, siihen on hyvä herra kreivi viaton. Vaan kärsivällisyyttä, kyllähän liiaksi uskovan kerran silmät vielä aukenevat! Suokoon Jumala, ettei se silloin olisi myöhäistä!

Näin vanha huoneenhaltia itsekseen mumisi, siksi kuin hän linnan emännöitsiän, vanhan Susannan huoneelle tuli, jolloin hän kohteliaasti ovelle koputti, ennen kuin hän astui sisään. Susanna aukasi ja pyysi häntä astumaan asuntoonsa. Siellä hän jutteli mitä oli tapahtunut ja emännöitsiä ilmoitti selvästi, että hänkin kaikin puolin puolusti huoneenhaltian epäluuloa.

— Herramme, kreivi Robert, on liian hyvä ja ylevä, sanoi hän. — Mikä vaiva eikö hänellä ollut saattaa serkkuansa hyvälle tielle. Vaan Jumala varjelkoon, silloin oli joka sana ja varoitus tuuleen puhuttu. Nuori herra eli vaan sohinassa ja kohinassa, siksi kuin hän oli kaiken tavaransa tuhlanut ja pelannut. Jospa kreivi Robert olisi antanut hänelle pienen eläkerahan, olisi hän aina ollut sangen jalomielinen sukulainen. Vaan Jumala varjele, tämä ei kauan olisi hänelle kylliksi ollut! Tänne paha renttu kutsuttiin — ja nyt hän elää täällä yhtä suuresti kuin ennen Varsovassa laivaston kaartin upsierina, ikäänkuin olisi suuren tilan herra ja haltia eikä kreivi Robertilla olisi niin mitään sanomista eikä käskemistä. En voi sanoilla selittää, miten tuo ihminen on minulle vastenmielinen!

— Niin on minunkin laitani, rouva Susanna, myönsi huoneenhaltia nykyttäen päätänsä, — kreivi Albin teeskentelee ystävyyttä, rakkautta, hellyyttä ja Jumala ties mitä vielä herrallemme ja pienelle Feliks'elle, ja kuitenkin olen siitä vakuutettu, että hän sydämessään vihaa ja mieluummin saattaisi heitä mailmasta. Niin tosin, se olisi miesparalle hyvä pala saada kerrassaan suuret kauniit tilat ja linnat periä! Vaan ei tämä pala huulillensa tule! Mitä te, rouva Susanna, siitä tuumitte?

— Ajattelen, vastasi vanha kunnian rouva pontevasti, — sen olevan velvollisuutemme tämän jalon huoneen vanhoina, uskollisina palvelijoina pitää herrasta ja hänen pojastansa huolta ikäänkuin silmäterästämme! Se on minun mielipiteeni, enkä epäile ensinkään sen olevan teidänkin, Stein!

— Sen teille vannon, rouva Susanna, sanoi huoneenhaltia. — En tahdo väsyä pitäessä herra kreivi Albinia silmällä ja teidän, rouva Susanna, tulee pitää pienestä Feliks'estä huolta!

— Sen lupaan tehdä, vastasi kunnan rouva. — Minä rakastan poikaa, niinkuin äitinsäkin, joka valitettavasti liian aikaisin meni mailmasta ja minä tahdon huolta pitää hänestä, kuin ikinä äiti sen tehdä voisi. Sen olen armolliselle kveivitär-vainajalle velkapää, joka aina oli itse ystävyys ja hyvyys!

— No siis, rouva Susanna, virkkoi huoneenhaltia jälleen, — me olemme siis yksimieliset ja tahdomme toki katsella, josko kaksi hyvää, kunniallista ja uskollista palvelijaa eivät ole väkevämmät ja voimallisemmat kuin yksi veitikka kaikkine salaisine, pahoine vehkeineen.

Molemmat vanhukset pudistivat toinen toisensa kättä ja vahvistivat siten puolustus- ja päällekkäusliittonsa rakkaan herrasväkensä, kreivi Robert Normannin ja hänen poikansa Feliks'in, hyväksi. Levollisella ja vähemmin raskaalla mielellä, kuin hän oli tullut, sanoi huoneenhaltia sitte jäähyväiset liittolaisellensa ja lähti kammarista mennäksensä tavallisille askareillensa. Rouva Susanna, pantuansa oven kiini hänen jälestänsä, vaipui syvään mietintöön, josta hän heräsi sanoen:

— Stein on oikeassa! Kreivi Albin on vaarallinen mies! Meidän pitää olla varoillamme!

Vanha rouva, Soloknits-linnan kreivillisen herrasväen monivuotinen, luotettava palvelijatar ei pettynyt kreivi Albin Normannin luonnon laadun suhteen yhtä vähän kuin huoneenhaltijakaan. Kreivi Albin oli paha juonittelija, joka ei karttanut minkäänlaista rikosta, jolla hän vaan saattoi rikkautta ja arvoa voittaa. Hänen käytöksensä ylipään sitä tarkoitti. Hän oli ainoa sukulainen kreivi Robertille, jolla Puolan-Preussin rajalla oli laveat tilukset useoine linnoineen, suurine metsineen ja monine tuhansine peltoineen. Pieni Feliks oli yksin Albinin esteenä tullaksensa näiden rikkauksien omistajaksi ja epäsiiveellinen luonteensa vaikutti hänessä elävän toivon ja pyynnön, vieläpä pahan aikomuksen saada Feliks'in, joko kavaluudella tai väkivallalla, pois hengiltä.

Hän oli kylliksi kavala peittämään paha aikomustansa teeskennellyllä kiitollisuudella kreiviä ja yhtä teeskennetyllä rakkaudella Feliks'iä kohtaan. Kuten olemme nähneet, tämä täydellisesti hänelle ylevämielisen, jalon sukulaisensa suhteen onnistuikin. Vaan Stein ja Susanna, uskolliset palvelijat, olivat hänen todelliseen olentoonsa tutustuneet ja tutkineet eivätkä antaneet hänen imartelevan ulkomuotonsa itseänsä pettää. Kreivi Albinia he pitivät silmällä niin paljon kuin mahdollista eikä Susanna ollut pientä Feliks'iä silmällä pitämättä hevosesta lankeamisen jälkeen.

Ei kenkään tietänyt, josko kreivi Albin huomasi olevansa salaisen valvonnan alainen. Se toki totta oli,

ettei hän vanhaa huoneenhaltijaa eikä Susannaa erityisesti suosinut. Jopa hän kerran koetti kreivi Robertille panetella ja parjata molempia uskollisia palvelioita, saadaksensa heitä talosta pois. Vaan kreivi Robert vastusti niin vahvasti, ettei Albin enää milloinkaan koetustansa uudistanut. Sitä enemmän hän kelpo palvelioita kammosi, kun hän huomasi heidän olevan pahimpana esteenä saadaksensa perkeleellistä aikomustansa toimeen.

Huonosti onnistuneen kokeensa jälkeen, surmataksensa pientä Feliks'iä hevosen säikähtämisen kautta, oli kreivi Albin toki toistaiseksi aivan levollisena. Huolettomassa laiskuudessa hän eli kreivi Normannin kustannuksella, ratsasti tai käveli, metsästi tai vietti aikansa muilla huvituksilla, joihin Sokolnits-linnan metsästys- ja kalarikkaat seudut olivatkin edulliset. Feliks ei näkynyt erityisen paljon häntä huolestuttavan, lukuun ottamatta ettei hän antanut yhtäkään tilaisuutta mennä käsistensä, jolloin hän voi häntä mairitella tai makeisia hänelle antaa. Metsästysretkittänsä hän toi kaikellaisia pieniä lahjoja, milloin kuoliaaksiammutun kirjavan linnun, milloin pyydetyn oravan, milloin linnunpesistä otettuja munia.

Poika siitä iloitsi ja kumarsi aivan lapsellisesti serkullensa. Usein hän pyysi isältä lupaa saadaksensa hevosellansa seurata kreivi Albinia sellaiselle metsästysretkelle, vaan sitä kreivi Robert milloinkaan ei sallinut, — syystä, että häntä ehkä aavistutti että joku vaara voisi pienelle yksinäisissä, laveoissa ja synkissä metsissä tapahtua. Linnan puistossa, jonka läpi kapea, sangen syvä ja virtava joki juoksi, sai Feliks isänsä luvalla hyppiä, niin paljon kuin tahtoi, vieläpä hän lahjoitti pojalle pienen lintupyssyn, jolla hän variksia ja harakoita ampui. Vaan Feliks ei saanut pyssyänsä muulloin käyttää, kuin vanha Stein häntä seurattaessa, jottei mitään vahinkoa, pyssyn varomattoman käyttämisen kautta, tapahtuisi.

Sokolnits'in puisto oli sangen suuri ja lavea. Se ulottui linnasta lähes tunnin matkan päässä olevan metsän rajalle, jossa vahva rauta-aita oli. Useita taiteettomia siltoja vei sen läpi juoksevan joen yli. Sen rantoja varjostivat ihanat puut, joitten paljous oli puiston paras kaunistus. Ei missään muualla löytynyt kauniimpia tammia, saksantammia ja koivuja, kuin Sokolnits'in puistossa.

Feliks oleskeli mielellään tässä ihanassa puistossa ja kun vanha Stein häntä aina seurasi, ei kreivi Robert häneltä kieltänyt tätä huvitusta, vaan mielistyi ilolla siihen, että pieni poika sai luonnon ihanuutta nauttia.

Eräänä päivänä vanha huoneenhaltia ei voinutkaan pientä Feliks'iä seurata: kreivi Robert antoi hänelle kreivi Albinin läsnä ollessa käskyn, jonka täyttämiseksi koko päivä kului. Ennenkuin hän käskettyyn työhön meni, hän pyysi ettei pieni Feliks sinä päivänä puistoon menisi tai jos hän menisi, antaisi kumminkin Susannan tai jonkun muun palvelijan itseänsä seurata. Sen Feliks lupasi; vaan ei aikaakaan kun hän jo olikin lupauksensa unohtanut.

Kreivi ei jaksanut hyvin ja täytyi oleskella huoneessa. Serkkunsa Albin oli hänelle seurana, vaan hän oli niin harvapuheinen ja nureissansa, että kreivi Robert sen huomasi.

— Kuule serkku, sanoi hän Albinille, näen kyllä ajan tuntuva sinusta pitkältä, vaikk'en siitä suinkaan pahastu. Mene ratsastamaan raittiisen ilmaan. Se virkistää sinua ja ehtoolla tulet ilomielisenä jälleen luokseni.

Tähän kreivi Albin mielistyi eikä ensinkään serkkunsa hyvää tarkoittavaa ehdotusta vastustanut. Kymmenen minuutin kuluttua hän istui hevosen selässä ja ajoi metsään, jonka tuuheat siimekset hänet pian peittivät.

Tunnin perästä hän oli metsän rajalla olevan puiston päässä. Täällä hän katseli ympärillensä ja kun hän ei missään ketään ihmisiä nähnyt, hän astui alas satulasta. Sidottuansa hevosen puuhun kiinni, meni hän puiston rauta-aidan luo, kiipesi sen yli ja laskeusi alas toisella puolella.

Nyt hän oli puistossa ja kiirehtivin askelin hän joelle riensi. Tultuansa sen rannalle, meni hän vastavirtaan päin, kunnes hän tuli erään sillan luokse, joka, kuten kaikki muutkin, oli tehty vahvoista laudoista portaan kaltaiseksi. Helposti hän sen nosti, lykkäsi sitä vähän taaksepäin ja pani sen sitte niin liki jyrkän rannan reunaa, että se kohta veteen putoaisi, jos joku, vaikkapa pieni lapsikin, sen päälle astuisi. Kavalan tyytyväisellä hymyllä hän hetken työtänsä katseli, meni sitte toiselle, kolmannelle ja neljännelle sillalle, joille kaikille hän teki samoin kuin ensimmäiselle.

— Nyt ei se voi onnistumatta olla, mumisi hän sen tehtyänsä. Tyhmä poika tulee varmaan ehtopuolella puistoon ja kun hän sillalle menee, niin se on hänen syynsä, jos hän veteen hukkuu kuin kissa! Terveysteksi olkoon!

Tämän sanottuansa hän kiireesti palasi, kiipesi aidan yli, astui hevosen selkään ja ajoi yksin täyttä laukkaa pitkin synkkää metsää.

Sillä välin aikakin kului ja ehtoopäivällä Feliks tavallisuuden mukaan tahtoi kävellä ylt'ympäri

lempipuistossansa. Pyssyä ei hän tosin tänään saanut mukaansa ottaa, kun vanha, uskollinen Stein ei voinut häntä seurata, — vaan eikö Sultan ollut siellä, tuo suuri, väkevä, kaunis Neufundlainen koira, — se oli suuri kuin vasikka, väkevä kuin susi, vaan lempeä, hiljanen ja uskollinen kuin lammas? Feliks päästi sen kahleista ja katseli tyytyväisenä miten se selvästi ja iloisesti haukkuen juoksi suuret harppaukset pihaa pitkin ja vihdoin iloriehumisestaan päästyänsä juoksi, häntäänsä heiluttaen, pojan luo ja nuoli hänen kättänsä.

— Niin ihanaa, Sultan, niin ihanaa! sanoi Feliks silittäen jalon elukan leveätä päätä. Nyt tule ja seuraa minua puistoon. Sultan, tule!

He menivät. Koira juoksi milloin edeltä, milloin lavean piirin nuoren herransa ympäri, jonka luokse se mielellään palasi huudon kuultuansa.

Pieni tuulen puuska puhalsi, puitten huipuissa humisten, läheltä ja kaukaa iloisien lintusten laulusäveleet kuuluivat, aurinko sinisellä taivaalla kirkkaasti paisteli, vahvasti varjostaen harmailla, pehmeillä sammaleilla peitettyä maata — ihana, eikä varsin kuuma, oli kesänen ehtoopäivä; ilma, jota Feliks ihastuen hengitti, oli puhdas ja raitis.

Suuressa, laveassa puistossa ei yhtäkään ihmistä ollut. Paitse poikaa ei ketään ihmistä näkynyt. Kreivin palvelijat olivat linnassa; rengit, piijat ja työväki olivat töissänsä. Vaan Feliks'iä tämä yksinäisyys miellytti, — hän voi sitä paremmin unelmoida ja havainnoitansa tehdä. Kirkkailla silmillä katsellen ympärillensä, älysi hän paljon, mikä huomiotansa herätti: milloin hoikan metsäkauriin, joka pensastossa tuli aivan liki häntä, katsellen pelkäämättä suurilla silmillään häntä, kunnes koiran kova haukkuminen ajoi ujon eläimen pakoon, — milloin leikkivän oravaparin, joka iloisesti hyppeli puitten oksilla, välistä salaman nopeudella, toinen toistansa ajaen; milloin suuren petolinnun, joka ilman korkeudessa levitettyine siipineen lenteli, ajottain kileästi huutaen, josta lukuisat pienet laululinnut niin pelästyivät, että laulajaisensa muutamaksi hetkeksi taukosi ja he piileilivät lehtevämpäin oksien väliin; — milloin ketun, joka häntä luimussa, salaisesti Feliks'iä katsellen, likimpään pensaasen lippasi; milloin joen lirinän, jonka kiiltävällä pinnalla auringon tuhannet säteet liekehtivät ikäänkuin loistavat timantit.

Feliks tuli erään sillan luokse, vaan ei mennyt sen yli, hän vaan samalla puolella joen rantaa astuskeli toiselle sillalle. Tämän sivutse hän aikoi mennä, kun hän toisella puolella jokea huomasi suuren kukkaspensaun kiiltävine punaisine marjoineen. Häntä halutti kukkasia omistaa, huolettomana, likemmin tarkastelematta, hän portaalle astui. Sultan oli noin kaksikymmentä askeletta hänen takanansa ja haukkui puun juurella, jonka oksissa joku elukka mahtoi piillä.

Feliks oli jo portaan puoliväliin päässyt, kun se äkkiä paikoiltaan liukui ja poika putosi kolisten ja loiskien syvään, juoksevaan veteen. Kun hänen voimansa eivät riittäneet pitämään portaasta kiini, meni hän suurella huudolla päätänsä myöten veteen, joka veti hänen äkkiä mukaansa.

Feliks näkyi olevan hukassa, sillä hän ei osannut uida eikä ollut lähellä yhtäkään pelastajaa eikä auttajaa. Hän ei enää pelastusta toivonutkaan. Vielä kerran hän veden pinnalle nousi, vielä kerran hän puoleksi tukehtuneella äänellä apua huusi, — kunnes vesi hänen taas kohisevaan syvyyteensä veti, pitääksensä hänet, ehkä ainaiseksi.

Vaan lähestyipä pelastaja, joka nyt voi uppoavaa poikaa paremmin auttaa kuin joku ihminen.

Uskollinen Sultan oli Feliks'in ensimmäisen hätähuudon kuullut ja kahdella harppauksella se rannalla oli. Juuri silloin Feliks'in käsi ja pää vedestä näkyi ja samalla hetkellä tuo jalo eläin juoksevaan jokeen juoksi, ui pelastettavansa luo ja otti varovasti hänen jakkunsa kauluksen hampaittensa väliin. Pitäen häntä niin paljon kuin mahdollista veden päällä, kelpo koira eteenpäin ui, kunnes se pääsi matalaan paikkaan rannalla ja veti kun vetikin Feliks'in kuivalle maalle.

Täällä se laski hänen pehmeälle nurmelle ja nuoleskeli lempeästi kasvoja ja käsiä, siksi kuin hän jälleen tointui ja ihmetellen suurilla silmillään ympärillensä katseli. Pian hän huomasi missä vaarassa henkensä oli ollut, hän silitteli uskollista Sultaniansa mitä hennommin, siitä jalo eläin näkyi iloitsevan, vieläpä hyväilevänsä.

— Täksi päivää on kävelemisemme loppunut, sanoi Feliks vihdoin, vaatteeni ovat ihan läpimärät, jonka vuoksi on paras että pääsemme kotiin, niin pian kuin mahdollista, vanhan hyvän Susannan turviin. Tule, Sultan!

Feliks'illä oli jo taas voimia kylliksi voidaksensa nousta ja iloisena lähteä menemään. Vaan ei hän enää ollut niin varomaton kohta portaalle astumaan, vaan ensin hän sitä tarkoin tutki. Suureksi hämmästykseseen hän huomasi portaan olevan pantuna niin liki rannan reunaa että kun pieninki paino sen päälle tuli, sen täytyi kohta veteen pudota. Feliks ei enää sen päälle astunutkaan, vaan katsoi parhaaksi mennä kolmannelle sillalle. Hän huomasi tämän olevan, niinkuin kaikki muutkin, vaarallisimmassa tilassa. Hän koetti asettaa sen taas entiselleen, vaan hänen heikot voimansa eivät

siihen riittäneet.

— Niin olemme siis vangitut, Sultan, sanoi hän hymyillen koiralle, joka häntä lempisilmän katseli. Mitä mietit vanha ystävä? Odotammeko, siksi kuin meitä linnassa kaivataan tai kiipeemmekö aidan yli ja palaamme vähän pidempää mutkatietä linnaan.

Sultan ei tosin voinut pojalle mitään ymmärrettävää vastausta antaa, kuitenkin se kovin haukkuen käänsi päänsä aitaan päin.

— Niin, ymmärrän mitä mietit, Sultan, Feliks sanoi. Me kiipeemme aidan yli. Luulen sen olevan meille paras, sillä voisi vielä viipyä kauan, ennenkuin he meitä linnassa kaipaavat ja sillä välin voisin minä märissä vaatteissani kuolemaan asti kylmettyä. Vaan jos metsän läpi menemme, niin pääsemme pian liikkumaan, eikä odottamaton kylpy minua suuresti vahingoita. Siis eteenpäin, Sultan!

Viisas koira ei toista käskyä odottanut, vaan juoksi, iloisesti haukkuen, edeltä. Neljännes tunnin kuluttua he saapuivat aidan luo. Sultan kiipesi vähällä vaivalla sen yli, ja Feliks, jolla ei ruumiin tottumusta puuttunut, seurasi yhtä helposti sen jälkeen.

Tällä välin oli päivä sangen paljon kulunut, punasen hohtavat säteet korkeissa petäjissä, saksan tammeissa ja tammeissa ilmaisivat Feliks'elle, että aurinko jo oli laskeumaisillansa. Ja vaikka hän oli ihan yksinään metsässä, ei hän kuitenkaan peljännyt, kun uskollinen Sultaninsa oli vieresssänsä. Jalo eläin oli kylliksi väkevä häntä suojelemaan, vaikka hän olisi suden kynsiin joutunut, jota ei toki keskellä kesää voinut odottaakaan. Huolettonna, sydän kepeänä hän kulki kotia kohti, jonne hän puolentoista tunnin jälkeen onnellisesti saapui.

Suurella ilohuudolla poikaa ensin kohtaavat palveliat ottivat vastaan. He ympäröivät hänet, halailivat ja suutelivat sekä veivät hänet ilolla hoviin isän luokse, joka oltuansa suuresti suruissansa kohta kovin ihastui, kun hän poikansa näki. Koko hovin väki tähän saapui; kaikki iloitsivat; vanhan Steinin ja uskollisen Susannan poskilla kirkkaat ilokyyneleet loistivat.

— Mitä on tapahtunut, isä, kuin sinä ja kaikki väki olette niin innoissanne? kysyi Feliks kummastellen.
— Eihän tämä ole ensi kerta, kuin minä myöhästyn ja tänään olinkin pakotettu kulkemaan suuren mutkan läpi metsän kotiin tullakseni. Mitä erityisen kummallista onkaan tapahtunut?

— Oi, poikani, täytyihän meidän kaikkein luulla, ett'emme milloinkaan sinua elävänä näkisi, vastasi isä painaen Feliks'in niin rintaansa, juurikun hän ei milloinkaan olisi tahtonut häntä laskea pois. Stein, hämärissä kotiintultuansa, kyseli ensiksi sinua ja kun ei kukaan voinut sanoa missä olit, peljästyivät hän kovin. Minäkin olin sanomattomasti peljästynyt. Kohta kiirehdimme puistoon ja näimme siellä hämmästyksellemme portaan olevan joessa, vaan emme sinua, lapseni, nähneet, vaikka sinua etsimme ja huusimme. Mitä muuta voimme ajatella, kuin että olit portaalta jokeen pudonnut ja uponnut? Suruani ja epäilystäni et voi käsittää. Et voi arvata miten vihastuin, kuin huomasimme että kaikki muutkin sillat olivat sellaisiksi tehdyt, että se oli mahdotonta niitten yli kulkea. En voinut olla epäilemättä, että rikos oli tässä tarkoitettuna, rikos, joka sinua tavoitti, sillä eihän kukaan muu kuin sinä ja Stein puistossa käy. Siitä vihastuin, surin ja tulin kokonaan toivottomaksi. Minun täytyi epäillä, josko elävänä enää sinua näkisin.

— No, isä, eipä paljon puuttunutkaan, etten olisi uponnut, vastasi Feliks. Ellei uskollinen Sultan olisi kanssani ollut, niin olisin nyt joessa kuolleena. Vaan Sultan juoksi jälestäni, kun jokeen putosin ja toi minun kuivalle maalle. Kun minä, niinkuin sinäkin, huomasin muut sillat kelvottomiksi ja kun ei minulla ollut kylliksi voimaa niitä paikoilleen panna, niin kiipesimme, Sultan ja minä, alhaisen aidan yli metsään ja kulimme metsätietä kotiin. Jumalan olkoon kiitos, tässä olemme molemmat terveinä!

Luonnollisesti kelpo Sultania tämän selityksen jälkeen hyväiltiin ja kreivi lupasi että sitä piti koko elinajan parhaimmalla tavalla hoidettaman ja ruokittaman. Sen jälkeen hän sanoi:

— Ilon vimmassamme olemme kokonaan unohtaneet serkku Albinin, joka muutaman palvelian kanssa vielä etsii poikani ruumista vedestä. Stein, lähetä hänelle sana että kuolleena pidetty poika onkin jo onnellisesti kotiin tullut.

— Teidän tahtonne, herra kreivi, vastasi Stein niin hiljaa, että herransa yksin sen voi kuulla, — jos sallitte, menen itse ilmoittamaan kreivi Albinille; vaan minä en sano Feliks'in olevan kotona terveenä, sanon vaan, että te pyysitte häntä turhia etsimisiä jättämään ja viipymättä teidän luoksenne tulemaan.

Kreivi katseli Steiniä ihmetellen.

— Miksi niin, kysyi hän. Miks'ei serkkuni saa kohta kuulla, että Feliks on vaarasta päässyt?

— Tahtoisin kreivi Albinia hämmästyttää, vastasi Stein, — lausuen vielä hiljaisemmalla ja varovaisella äänellä: hämmästyttää, jottei hänellä olisi aikaa taas kerran, niinkuin usein ennen, viattomuutta teeskennellä.

— Mitä sinä sillä tahdot sanoa, Stein? kysyi kreivi ankarasti, totisella katsannolla.

— Tahdon sillä, herra kreivi, sanoa, vastasi hän, että olen sydämmessäni vakuutettu, ettei kenkään muu kuin kreivi Albin ole pojallenne putoamista toimittanut ja jokiportaita siirtänyt.

— Mahdotonta! änkötti kreivi, hämmästyksestä takaisin päin vetäytyen. Voisiko serkkuni Albin sellaisen häpeällisen teon tehdä! Mahdotonta!

— Antakaa, herra kreivi minun mieleni mukaan menetellä, ja Albinin käytöksestä, kun hän näkee kuolleeksi luullun Feliks'in, olette huomaava, josko epäluulollani on perää tai ei. Kieltäkää väkeä mitään sanomasta kreivi Albinille ja antakaa minun huutaa häntä puistosta ja tuoda tähän kammariinne, missä hän sitte äkkiä on Feliks'ia näkevä. Vaan hänen täytyy häntä yksin nähdä ja te olette hyvä ja katselette kreivi Albinia tuossa pimeässä kammiossa.

Muutaman hetken kreivi itsensä kanssa taisteli. Se oli hänen jaloa tunnettansa vastaan, pitää likimmäistä sukulaistansa häpeälliseen rikokseen epäluulon alaisena ja kuitenkin häntä aavistutti, että vanha Stein ehkä oli oikeassa syytöksensä suhteen. Rakkaus ainoaan poikaansa saattoi häntä vihdoin päätöksen tekemiseen. Vielä hän yhä toivoi Albinin pääsevän puhtaana koetuksestansa, vaan jos epäluulo häntä kohtaan oli oikea, niin kreivi Robert oli itseänsä ja poikaansa kohtaan velvollinen saattamaan ilmi saatetun konnan pois läheisyydestään, jottei hän mitään vahinkoa matkaan saattaisi.

— Mene ystäväni, sanoi hän Steinille. Tuo kreivi Albin ja ole vakuutettu että minä tarkoin neuvoasi seuraan.

— Ja teidän, kääntyi hän palveliain puoleen, teidän ei pidä viittaamalla, eikä sanalla eikä merkillä kreivi Albinille ilmoittaman Feliks'in olevan terveenä ja iloisena kotona. Serkkuni on hämmästyvä, kokonaan hämmästyvä. Ja nyt menkää. Minä ja Feliks jäämme tänne.

Äänettöminä palveliat menivät ja hajautuivat linnaan. Stein kiirehti puistoon kutsumaan kreivi Albinia.

Kreivi ja muutamat palveliat haroivat pitkillä seipäillä joen pohjaa, löytääksensä pienen Feliks'in ruumista, jota helposti ymmärrettävästä syystä eivät löytäneet. Vanha Stein ilmoitti kreivi Albinille, että linnan herra tahtoi häntä puhutella ja kohta tämä seipäänsä heitti pois.

— Antakaa olla, ihmiset, huudahti hän apulaisillensa, — virta on tässä paikassa niin virtava, että se on vienyt pienen Feliks'in ruumiin pois mukansa, kenties, kuinka kauas. Huomen aamulla voimme taas enemmän etsiä. — Miten kreivi Robert jaksaa? kysyi hän sitten vanhalta Steiniltä. Onko hän jo surustansa tointunut?

— Herra kreivi saapi sen itse nähdä, vastasi Stein. Minusta näkyy herra olevan entisellään levollisena.

— Sehän paras olis, vastasi kreivi Albin. Mitä itku ja valitus auttaa? Pois on pois! Ja suoraan sanottu, eihän Feliks mitään muuta ollut kuin pieni, rohkea, kelvoton poika. Hänen isänsä olisi elämässään monta surua hänestä saanut.

Tähän pilkalta kuuluvaan kreivin muistutukseen ei Stein vastannut mitään, vaan kulki äänettömänä hänen takanansa. Linaan tultuansa kreivi meni serkkunsa kammariin. Stein jäi etehiseen.

Kun kreivi astui useoilla kynttilöillä valaistuun huoneeseen, ei hän ensin ketään ihmistä nähnyt. Vaan äkkiä pieni Feliks tuli suuren uunin varjostimen takaa ja sanoi kreiville teeskentelemättä hyvää iltaa.

Kreivi Albin hämmästyneenä seiso, kasvonsa muuttuivat äkkiä kuolon kalpeoiksi, avatut silmänsä näkyivät tahtovan kuoppiansa jättää.

— Kuolema ja perkele, kihisi hän kiinnipurtujen hampaitten välistä, — hän elää ja minä iloitsin liian aikasin! Kuka piru sinua, poika, uppoamasta pelasti?

— Ei mikään piru, setä, vaan Sultan, uskollinen koirani, vastasi Feliks. Vaan miksi olet niin synkän näkönen, setä? Etkö iloitse, että minä vielä elän?

Kreivi Albin ei vastannut. Julmalla, uhkaavalla katsannolla katsellen vilpítőntä poikaa kiirehti hän kammarista kirous huulillansa. Tuskin oli hän pois, kun kreivi Robert astui pimeästä kammarista ja sulki poikansa hellästi sylhinsä.

— Kuulkaa, isä, setä oli juuri täällä, sanoi Feliks, — hän ei ollut aivan ystävällinen, niinkuin

tavallisesti, vaan paha ja julma, jotta häntä pelkäsin.

- Älä pelkää, vastasi isä. Sinua ympäröivät uskolliset ihmiset, jotka eivät salli sinulle pahaan tehtävän.
- Stein! huusi hän sitte äänellisesti.

Kohta huudon jälkeen Stein tuli kammariin, missä hän näki herransa sangen kalpeana ja liikuttettuna.

- Jumalan tähden, herra kreivi, ettehän vaan ole sairas? kysyi hän surullisena.

— Ei, rakas ystävä, vastasi kreivi, — ei sairas, vaan hämmästynyt ja täynnä kammaa pohjattoman pahuuden yli, minkä olen serkkuni synkässä sydämessä huomannut. Stein, epäluulosi kreivi Albinia vastaan oli oikea. Tuo konna, kun näki akka pojan, jonka hän tahtoi tappaa, terveenä ja kukoistavana, muutti vimmastuneena ja pelästyneenä teeskentelevän naamansa ja ilmoitti minulle salaisimmat ajatuksensa. Minä vihaan ja kammoksen häntä enkä enää hetkeäkään häntä linnassani kärsi. Menköön vanhaan rappiossa olevaan Gotsy linnaansa. Sillä ehdolla ettei hän enää milloinkaan sieltä lähde eikä tule näille seuduille, tahdon hänelle vuosittain tuhannen taalerin eläkerahan maksaa. Ellei hän tähän suostu, saa hän kohta linnastani lähteä ja valita oman mielensä mukaan asuntonsa, — vaan minä en anna hänelle penniäkään. Sano hänelle Stein! että hän menee Gotsyyn ja on siellä, muuten hän ikäänkuin verta himoitseva susi, kuten hän onkin, ajetaan Sokolnits linnasta. Mene ja sano hänelle etten enää eläessäni tahdo häntä nähdä ja älköön hän minua vaivatko, muuten en maksa hänelle luvattua eläkerahaa!

Stein kumarsi ja meni hänen käskyänsä toimittamaan. Kreivi Albin sangen kovin peljästy.

- Mikä on serkkuni mielen tehnyt niin kovaksi minua — *minua* kohtaan? hän änkötti.

— Etsikää vastaus tähän kysymykseen omassa tunnossanne, kreivi, Stein vastasi kylmästi ja jylkeästi. Minä puolestani en voi muuta sanoa, kuin että herrallani on aivan varma todistus siihen, että te asetitte sillan puistossa niin, että pieni Feliks putoaisi. Ja nyt — minkä vastauksen saan herralle antaa?

Albin kalpeni, vaan malttoi taas pian mielensä.

— Valhe! häpeällinen valhe! huudahti hän. Minun täytyy kreivi Robertille puhua, puhdistuakseni tuosta häpeällisestä syytöksestä!

— Herra kreivi ei tahdo teitä puhutella eikä nähdä, vastasi Stein vakavasti ja kylmästi. Teillä on valta valita Gotsy linnaan menemisen tai pikaisen lähtemisen täältä. Valitkaa!

Kreivi Albin kovin kirosi.

— Jos asian laita niin on, niin ei ole valitsemistakaan, sanoi hän suuttuneena. Kreivi Normann ei voi ruveta kerjäläiseksi eikä kulkurina maita kulkea. Olen pelissäni hävinnyt ja vetäyn Gotsy linnaan takaisin. Ilmoittakaa se serkulleni.

— Ja saanko hänelle myös ilmoittaa, että te viipymättä lähdette? kysyi Stein. Kepeät kaleskat teille valjastetaan.

- Kohta? Nyt yölläkö?

— Kohta! Herrani, kreivi Robert, on ilmoittanut vakavan tahtonsa olevan ettei hän enää hetkeäkään tahdo teitä kattonsa alla kärsiä.

Tuskin tuntikaan oli kulunut, kuin kreivi Albin viha, vimma ja kostonhimo sydämessä Sokolnits'in jätti mennäksensä etäiseen, pieneen Gotsy linnaan. Hyvästi-jättönsä oli kirous, jota hän ei tohtinut huuliltaan laskea.

TOINEN LUKU.

Karhuntanssittaja.

Kreivi Albinin vanhan, pienen linnan rauniot olivat keskellä metsää viiden peninkulman päässä Sokolnits'ista eikä niissä ollut aivan hyvä asua. Oli tosin neljännestunnin matkan päässä jotenkin suuri ja hyvin voipa kylä, vaan tämä, vaikka se ennen oli ollut Gotsyn haltian hallussa, oli jo kauan tätä ennen

metsineen ja tiluksineen myyty eikä kreivi Albinilla enään mitään omistusoikeutta siihen ollut. Hänellä ei entisestä rikkaasta ja suuresta Gotsyn herrasalueesta enää muuta ollut kuin mainittu puoleksi rappeutunut linna, jota herrasalueen ostajat eivät tahtoneet lunastaa.

Sokolnits'ista lähtemisensä jälkeen kreivi Albin tässä yksinäisessä asunnossa, jossa tuskin yhtäkään eheätä akkunaa löytyi ja jossa vaan oli tarpeellisimmat huonekalut, asuskeli ikäänkuin vanha, julma huuhekäpölli; pitkä päivänsä hän kulutti hillittömästi vihaten rikasta ja onnellista Robert serkkuaan.

Elämä, joka hänen täytyi viettää, oli kovin surkea ja suuresti surkuteltava. Seuraa ei hänellä ensinkään ollut eikä tavallisia huvituksia eikä virvoituksia, joihin kreivi Robert hyväntahtoisesti oli hänelle rahaa antanut. Raakain ja sivistymättömien talonpoikien kanssa ei hän voinut mitään kanssakäymistä pitää, harvoin hän jonkun muun ihmisen näki, kuin puoleksi mielipuolisen nuoren pojan, joka tähän asti oli jonkunlaisena juoksupoikana kartanossa ollut ja nytkin oli palveliana olevinaan. Tämä hänelle toi tarpeellisimmat tarpeet, ruokaa y.m. kylästä. Hän keitti ja teki tehtävänsä niin huonosti, että kreivi hänelle siitä antoi aika lailla haukkumisia ja sysäyksiä, joista ei hän näkynyt milläänsäkään olevan.

Varsin vastoin tapaansa Hannu eräänä päivänä näennäisesti elähytettynä palasi kylästä vanhaan pöllöpesään Gotsyyn. Kreivi Albin sen kohta huomasi ja kysyi mikä oli syynä tähän pojan tavattomaan elpymiseen.

— Oi, Herra, vastasi tämä, — etkö kuule? Yhtäperää kuuluu bum-bum-bumbum! suuresta rummusta ja vähä väliin pilliä soitetaan, jotta korvat kaikuvat. Niin kaunista soittoa en ole, herra, pitkään aikaan kuullut. Koko kylä on liikkeellä tuota näyttelyä katsomassa.

— Mitä näyttelyä, sinä aasi? kysyi kreivi. — Ken rummulla paukuttaa ja pilliä soittaa?

— Karhuntsittaja, herra, vastasi Hannu pian. — Se on, karhuntsittaja antaa suuren pörhöisen ruskeakarvaisen karhun tanssia ja kuljettaa ympäri suurta eläintä, jolla on kaksi kyttyrää selässä ja temppuja tekee. Luulen heidän nimittävän tuota korkeata laahtamatointa petoa kameliksi. Niin, karhuntsittaja rumpua paukuttaa ja nuori poika pilliä soittaa. Se on, herra, kummallinen näytäntö, joka maksaa vaivaa katsella!

Kreivi halusi mennä kylään, sillä jokainen vaihtelevaisuus yksitoikkoisessa elämässään oli hänelle tervetullut. Hän otti metsästyslaukkunsa, sekä vanhan, ruostuneen pyssyn olallensa ja meni metsän läpi kylään. Jota likemmin hän tuli, sitä selvemmin hän kuuli suuren rummun kumisevan äänen ja pillin kimeän soiton. Pian hän näki karhuntsittajan seurueenki, johon kuului, kuten Hannu oli kertonut, tavattoman suuri, ruskeankarvanen karhu, vanha kameli, apina, joka kamelin kyttyröillä irmasteli ja kipakoiksi, koira ja itse karhuntsittaja sekä kaksi hänen palvelijatansa. Yksi näistä oli jo iäkäs mies, kasvonsa olivat parrakkaat, likaset, niiden ilme kavala ja paatuneet. Nuorempi näkyi olevan suvaittavampi, vaan hänen syvistä silmistänsä välin välkkyi jotakin, joka herätti kaikkea muuta kuin luottamusta.

Näitä molempia kreivi Albin katsahti vaan pikimmältään, vaan kun hän tarkemmin katseli seuruen päällikköä, hän säikähti. Rypistyneet ja arveltuneet kasvot, pitkä kotkan nenä, harmaat, hävyttömät ja pahankuriset silmät, kapeat, ohkaset huulet olivat hänestä erityisen tutut. Kreivi meni likemmä sekä tarkasteli tarkoin miestä. Luulonsa oli oikea.

— Ivan Ivanovitsch, kreivi sanoi miehelle, joka juuri antoi tyytymättömästi mörisevän karhun tanssia polkkaa, — Ivan Ivanovitsch, mikä tuuli sinua tänne puhalsi, vieläpä karhuntsittajana?

Kuultuansa nimeänsä mainittavan mies säikähti, kääntyi äkkiä ja hoksasi kreivin, joka tarkastellen häntä katseli. Kohta hän karhunsuun jätti ja heittihe kreivin jalkojen eteen suudellaksensa hänen takkinsa helmuksia.

— Herra kreivi, mikä ilo minulle saada armollista herra ratsumestaria nähdä! mies huudahti nöyrästi liehakoiden. — Herra ratsumestari osoittaa minulle kunniata kun vielä minua tuntee! En voi sanoa, kuinka iloinen siitä olen.

— Nouse ylös, mies! nouse ylös Ivan Ivanovitsch, kreivi käski. — Älkäämme katselevalle kansalle mitään näytäntöä antako. Tahdon sinua, Ivan, puhutella, saadakseni tietää, minkätähden sinä rykmentin jätit ja karhuntsittajaksi rupeit. Asun vaan neljännes tunnin matkan päässä Gotsy-linnassani, tule luokseni, niin pian kuin mahdollista. Se on kurja, vanha asunto, vaan pari putellia viiniä tai hyvä ryyppy löytyy kellarissa sellaiselle vanhalle soturille, kuin sinä olet. Sano siis, tuletkos? Ja koska?

— Puolen tunnin perästä, armollinen herra, vastasi karhuntsittaja nöyrästi. Vien vaan eläimeni yömajaansa ja sitte kaikkine voimineni tahdon herra kreiviä palvella.

— Se on sitä parempi, Ivan Ivanovitsch, vastasi kreivi suosiollisena ja hyvin armollisena. Ehkä voimme eräästä asiasta keskustella ja päättää; se voi tulla sinullekin sangen edulliseksi, jos vaan olet sukkela. Puolen tunnin perästä sinua odotan.

Tämän sanottuansa kreivi meni pois, katsahtamattakaan läsnä olevaa talonpoikais-kansaa.

Pirullinen aikomus juhtui hänen mieleensä, kun hän karhuntsittajassa tunsu entisen sotamiehen siitä rykmentistä, jossa hän ennen itse oli upsierina palvellut. Ja silloin Ivan Ivanovitsch oli raaka ja rajupäinen, valmis kaikkeen pahantekoon eikä kreivi Albin väärin arvannut tullessansa, että hän voisi miestä käyttää kostaaksensa vihattua kreivi Robert Normannia. Ei hän hetkeäkään epäillyt vanhan rajun soturin myöntymystä, joka kuleksivan elämänsä kautta tuskin oli entistä paremmaksi tullut, kun hänelle vaan rahaa työstä tarjottiin.

Tultuansa rappeduneeseen linnaansa, hän kohta lähetti Hannun asialle saadaksensa kahden kesken keskustella Ivanin kanssa ja odotti ikävöiden karhuntsittajaa. Tämä tulikin määrättyllä hetkellä; teeskennetyllä ystävyydellä kreivi otti hänet vastaan, käski istumaan ja pani hänen eteensä kylmää paistia sekä putellin viiniä ja viinaa.

— Syö, kreivi käski, silloin kuin vatsa on tyhjä, käy keskustelu kankeasti.

Karhuntsittaja ei antanut toista kertaa itseänsä kutsua. Hän söi ja joi hyvällä ruokahalulla itsensä kylläiseksi, työnsi sitte lautaset ja lasit sivulle, katsella kurkisteli vieraanvaraista isäntäänsä ja sanoi:

— Hyvä, herra kreivi, nyt olen valmis teitä kuulemaan. Mitä teidän armonne alamaiselle palvelijallensa käskää?

— Ensiksi vastaa minulle, josko vielä olet entinen Ivan Ivanovitsch, joka aina oli valmis tekemään tehtävänsä rohkeasti, seurauksia pelkäämättä?

— Koettakaa minua, herra kreivi, kuului karhuntsittajan vakava vastaus, — en pelkää kuolemaa enkä perkelettä, jos vaan minulle hyvin maksetaan. Hyvää tai pahaa, minä sen teen.

— Kuulen mielelläni sinun niin puhuvan, Ivan Ivanovitsch, vastasi kreivi. Kuule siis. Tunnetko Sokolnits linnaa?

— Tunnen, herra kreivi, Ai'on huomena mennä eläminen sinne. Herra kreivi Normann kuuluu olevan antelias herra eikä lahjatta laske sellaista köyhää karhuntsittajaa kuin minä olen. Hänellä on pieni viiden eli kuuden vuotias poika, joka vissiin karhuuni, kameelini ja apinaani mielistyy. Poikanen ei suinkaan vielä ole sellaista nähnyt?

— Juuri tästä pojasta on kysymys, sanoi kreivi Albin. Hän on pois korjattava!

— Ei suinkaan lapsi ole surmattava, herra kreivi? karhuntsittaja hämmästyneenä huudahti. Varastaa, ryöstää, hävittää ja polttaa tahdon teidän eduksenne, jos niin tarvitaan, vaan murhata pientä lasta, ei, se on minusta liikaa! Minulla ei juuri tunnon vaivoja ole, herra kreivi, vaan — suoraan sanottu — murhalla en toki tahtoisi sieluani rasittaa. Siitä ei milloinkaan puhtaaksi pääse, ja tulla hirteen ja teilattavaksi, ei sekään ketään sellaiseen rikokseen kehoita.

— Kuka sinulle on sanonut, että pojan kuolemaa tahdon, lapsellinen ihminen, kreivi sanoi levollisena, jolloin kuitenkin pettyneen toiveen varjo hänen otsassaan kuvastui ja silmänsä himmensi. Hän on pois saatava, salaa ryöstettävä ja poisvietävä, jottei hän enää näille paikoille palaa. Minun luullakseni se pitäisi oleman sinulle helppoa. Puolan raja ei ole kaukana ja kun pojan kanssa olet vaan sen yli päässyt, niin suuret metsät niillä paikoilla takaa-ajoa estävät.

— Ryöstää poikanen, — se kyllä käypi laatuun, vastasi karhuntsittaja ajattelevasti. Kovimmassa kohtalossa voisin itse pitää pojan luonani ja opettaa kaikellaisia konstia, joita harvoin Puolassa ja Venäjällä nähdään ja aina hyvin maksetaan. Niin, niin, se jotain olisi! Karhuntsittajan poikaa ei kenkään kreivin pojaksi tuntisi ja sitä paitse on keinoja kylliksi häntä muuttaa, jottei hänen oma isänsä jonkun vuoden perästä häntä enää tuntisi. Hm, niin. Minkätähden tahdotte, herra kreivi, pienokaista pois tieltä korjata?

— Yksinkertaisen ja selvän syyn tähden, vastasi kreivi Albin. Olen kreivi Robert Normannin ainoa sukulainen ja hänen suurien tilojensa perillinen jos pieni Feliks saadaan pois. Ymmärrätkös, Ivan Ivanovitsch?

— Ymmärrän, vastasi tämä, nyykyttäen päätä. Te olitte minun upsierini, ette milloinkaan olleet kova, ettekä paha minua kohtaan ja toimititte minulle kerran anteeksisaannon, kun luultiin minua sypääksi pieneen varkauteen, jonka vuoksi olin tuomittu saamaan kaksikymmentäviisi lyöntiä. En ole sitä, herra kreivi, unohtanut ja sentähden olen mielelläni valmis teitä palvelemaan. Teidän tiellänne oleva poika

pitää tuleman ryöstetyksi ja näkymättömiin häviämän Puolan tai Venäjän avaroille alangoille. Vaan turha on murha, herra kreivi. Mitä palkaksi saan siitä työstä, kun korjaan kreivin lapsen teidän tieltänne pois?

— Kaksi sataa taaleria paikalla, sitte kolme sataa taaleria, kun poika on salaa saatu rajan yli ja vuosittain viisi sataa taaleria, niin kauan kuin poika ei kotiinsa palaa, sanoi kreivi.

Karhuntsittaja, sangen mieltynään niin suureen palkintoon, jota hän ei ollut odottanutkaan, nousi istuimeltaan ja huudahti innostuksissaan:

— Tuhannet kiitokset, herra kreivi! Te olette tosin kunnan mies, joka tietää uskollisen ihmisen työlle panna arvoa. Luottakaa täydellisesti sukkeluuteeni. Poika on menevä niin tietämättömiin kuin sannan muru suuressa valtameressä.

— Siis olet tyytyväinen sinulle tarjottuun palkkaan? kreivi kysyi.

— Aivan tyytyväinen herra! vastasi karhuntsittaja kohta.

— No niin, en ole vielä lopettanut, ystäväni, jatkoi kreivi hymyillen, — vielä saat jalomielisyyttäni kokea. Jos olet minulle uskollinen, jos saat pojan pois ja hän pysyy pois, niin lupaan kreivillisellä kunnian sanallani maksaa sinulle vuosittain tuhannen taaleria siitä hetkestä kuin tulen serkkuni, kreivi Normannin, omaisuuden omistajaksi. Toivon sen olevan kylliksi uskollisuuttasi minua kohtaan vakuuttamaan.

— Oh, herra kreivi, huudahti karhuntsittaja uudesti innostuneena, sieluni autuuden uhalla vannon teille tuhat kertaa, etten nyt enkä milloinkaan teitä petä ja pientä kreiviä en päästä, jottei hän nyt eikä koskaan löydä tietä takaisin, vaikka minun täytyisi häntä viedä kaukaiseen Siperiaan!

— Vaan hän voipi juosta pois, salaisesti paeta, kreivi virkkoi.

— Siitä antakaa minun, renkini Petrovitsch'in, nuoren Aleksian ja ennen kaikkia molempain koirani huolta pitää, vastasi karhuntsittaja. Meidän kymmenet silmämme häntä silmällä pitävät ja varjelevat, niinkuin elävä kiusaaja sielu raukkaa.

— Hyvä, uskon sinua, sillä sehän on oma etusi, että poikaa tarkasti silmällä pidät, kreivi vastasi levollisena. Vaan miten ai'ot pojan käsiisi saada? Hänen isänsä ja pari vanhaa palvelijaa häntä aina vartioivat.

— Heidän varovaisuutensa on oleva mitätön, karhuntsittaja vastasi vakaasti. Millä tavalla se on tapahtuva, en voi tällä hetkellä sanoa. Minun täytyy olla paikalla tehdäkseen suunnitelman, jonka mukaan teen tehtäväni vakaasti ja hyvällä menestyksellä. Luottakaa, herra kreivi, täydellisesti minuun! Muutaman päivän perästä ehkä jo saatte minusta kuulla.

— Hyvä, käyttäydy viisaasti ja varovasti, kreivi vastasi. Että näkisit minun täydellisesti luottavani sukkeluuteesi ja tottumukseesi, ota nämät kaksi kääryä, kumpasessakin on sata taaleria.

— Kiitän siitä, herra kreivi, sanoi karhuntsittaja syvästi kumartaen ja pudottaen molemmat raskaat käärryt sukkelaan taskuunsa. Ja nyt sallikaa minun jäähyväiset sanoa ja kylään palata. Tahdon jo tänään, eikä vasta huomena seurueni kanssa matkalle lähteä. Täytyy tehokkaasti toimia, jos on mieli onnistua.

Kreivi kiitti karhuntsittajan intoa ja jätti hänen.

— Liemi on suurustettu, hän sanoi ilkeästi nauraen, kun Ivan oli oven sulkenut, sinä maksat sen, serkku Robert, syödä ja olkoon se sinulle terveydeksi.

KOLMAS LUKU.

Pojan ryöstö.

Vaikka karhuntsittaja, viehätettyä hänelle luvasta suuresta palkinnosta, oli varsin varmasti päättänyt kreivi Albinin ehdotukseen ruveta, niin hän toki, tarkemmin tutkittuansa, huomasi mitkä vaikeudet oli sen toimeenpanemisessa, vieläpä se oli varsin mahdotontakin. Varmaan isän ja uskollisten

palvelijain silmät poikaa tarkasti vartioitsivat ja Sokolnits'in alangolla kulkiessaan Ivan suotta päätänsä vaivasi keinoa keksiäksensä, miten hän huomiota herättämättä ja vaaratta yrityksessään onnistuisi. Renkinsä Petrovitsch, joka kulki äänettömänä hänen sivullansa, huomasi helposti Ivanin syvästi miettävän ja katseli vähän väliin sukkelasti ja viekkaasti sivultapäin häntä.

— Isäntä, hän sanoi vihdoin keskeyttääksensä jo liian pitkää vaitioloa, — te vaivaatte jollakin päätänne! Onko vanha uskollinen palvelija luottamuksenne varsin menettänyt, kun ette salaisuuksianne hänelle ilmoita?

— Ei, Petrovitsch, siitä ei ole mitään puhetta, vastasi karhuntsittaja pian. Saat kaikki kuulla, kun vaan ensin itse saan ajatukseni selville.

— Niinkuin tahdotte, isäntä, vastasi Petrovitsch. En ole kärsimätön ja voin odottaa. Vaan minun pitää teille muistuttaa, että olette jo usein kavaluuttani ja sukkeluuttani ylistäneet. Karhuntsittaja nyykytti päätä. Hän tunsu renkinsä ja kumppaninsa ja tiesi edeltäpäin, että hän oli uskollinen liittolaisensa, jos hän vaan lupaisi hänelle jonkun, vaikkapa keskinkertaisenkin osan saatavasta voitosta. Tätä paitsi oli salaisuus välttämättömästi ilmoitettava Petrovitsch'ille sekä pillinsoittaja Aleksialle, siis Ivan päätti pian ilmoittaa koko asian monellaisiin juoniin ja kujeisiin tottuneille matkakumppaneillensa.

— Mitä tuumit, Petrovitsch, jos olisit tilaisuudessa ilman suurta vaivaa ja vaaraa saada kaksikymmentä kirkasta taaleria? hän kysyi.

— Tuumin, renki vastasi hymyillen, etten minuuttiakaan mieltisi, vaan kohta ottaisin tilaisuudesta vaarin.

— Myöskin siitä huolimatta että joku vaara olisi tarjona.

— Se riippuu siitä, miten suuri tai pieni vaara on, isäntä. Vaan puhukaa toki asia peittelemättä, Ivan Ivanovitsch! Te tiedätte toki etten minä kumminkaan teidän pettäjänne ole!

Karhuntsittaja jutteli nyt minkä toimen kreivi Albin oli hänelle antanut ja Petrovitsch kuunteli tarkasti. Saatuansa tiedon kaikesta pudisti hänkin päätänsä.

— Lapsen ryöstö on keho työ, hän sanoi. Jos siitä kiinni tullaan, on kova vankeus seurauksena, ehkäpä vielä kaulakin leikataan. Kaikessa tapauksessa — kun ei mitään tee, niin ei mitään saa. Jos tahdotaan rahaa ansaita, pitää jotakin tehdä. Siis Sokolnits'in kreivi Normannin poika on kysymyksessä. No, hyvä tilaisuus olisi minulla parantaa vanhaa vikaa ja kostaa vanhaa vihaa.

— Mitä tarkoitat, Petrovitsch? kysyi karhuntsittaja.

— Sitä tarkoitan, vastasi renki, kavalasti nauraen — ja hänen huoneenhaltiansa, herra Steinin, tunnen vielä paremmin. Vieläköhän tuo elänee?

— Niin, niin, kreivi Albin sanoi minulle että minun tulee juuri häntä enemmän varoella, vastasi Ivan.

— Vai niin, — hän on siis aina vielä linnan kaikki kaikissa, sanoi renki. No, sepä olisi suurin ilo minulle tehdä hänelle kepposet.

— Vaan minkätähden? karhuntsittaja kysyi kärsimättömänä.

— Sentähden että hän kerran, noin seitsemän tai kahdeksan vuotta sitten toimitti minulle aika selkäsäunan ja ajoi minun, tosin herra kreivin armollisimmalla luvalla pois palveluksesta, herjaten ja häpäisten minua. Palvelin silloin Sokolnits linnan kyökkipoikana. Kun linnassa oli suuret pidot, katosi pari hopealusikkaa. Käsittämättömällä tavalla ne olivat kyökistä kadonneet ja minun piti väkisin syyllisenä veijarina oleman. Kaikki minun kieltoni eivät mitään auttaneet. Huoneenhaltian käskystä sain tusinan lyöntiä ja armollisen herra kreivin käskystä minut ajettiin pois linnasta uhkauksella että minua vankilaan lähetettäisiin, jos vielä joskus niille paikoille tulisin. Siitä on monet vuodet kulunut, tuskin ne minua enää tuntenevat, siis voin vihani ylpeätä väkeä vastaan puskea.

— Tahdotko siis minua uskollisesti auttaa, Petrovitsch? huudahti karhuntsittaja iloisena.

— Totisesti, sieluneni ja ruumiineni tahdon tässä seikassa olla, vastasi neuvokas renki, ilkeästi naurahtaen. Hupaista on minusta tarjota nuorelle kreiville, niinkuin hänen isänsä minulle tarjosi. Jospa vaan saisimme pojan haltuumme, tiedän Sokolnits'in metsässä piilopaikan, josta ei kukaan voi häntä löytää. Kun vielä linnassa palvelin, panin yhtä ja toista sinne talteen, jota sitte sopivassa tilaisuudessa jälleen otin.

— Mitä piilotteleminen hyödyttää? kysyi Ivan. Saatuamme pojan haltuumme, niin ei muuta kuin pian Puolan rajan yli!

— Vaan se ei olisi ensinkään viisaasti tehty, vastasi Petrovitsch. Kun pieni kreivi on kadonnut yht'aikaa kuin matkaseurue, niin epäilemättä meitä ensin luullaan pojan varkaiksi ja ajetaan kohta takaa. Kätkeä häntä tässä tapauksessa olisi mahdotonta. Ei, parempi on panna poika piiloon, siksi kuin ensimmäinen melu on sivutse, ja minä vartioitsen häntä ettei hän karkuun juokse, mestari Ivan Ivanovitsch, siitä voitte olla vakuutettu.

— Sinä olet oikeassa mies! Sukkeluutesi on parempi kuin minun, vastasi karhuntsittaja. Ylös siis ja luottakaamme onneen saada poika käsihimme. Mitä hänen vartioitsemiseensa tulee, niin teen sen itse, — ei epäluulosta sinua vastaan, Petrovitsch, Jumala varjelkoon, vaan siitä yksinkertaisesta syystä, että minun tulee olla näillä seuduilla saadakseni työstäni enemmän palkkaa. Sitten saat vielä kolmekymmentä taaleria etkä luullakseni mahda olla siihen tyytymätön!

— Päinvastoin, isäntä, vastasi Petrovitsch ahneudesta kiiltävillä silmillä, — iloitsen jo saadakseni kovia taaleria. Vaan vielä jotain, — Aleksian pitää myös saaman osan saaliista! Olen hänen setänsä, tiedättekö, Ivan Ivanovitsch, ja se on velvollisuuteni pitää sisareni pojasta huolta.

— Ah, tosin, tosin, vastasi Ivan Ivanovitsch, — jos kepposemme onnistuu, on Aleksia niin hyvin kuin sinäkin saapa viisikymmentä kirkasta taaleria!

— Niin on asian laita ja niin päätetty, vastasi Petrovitsch väännellen tyytyväisenä käsiänsä.

Hän luonnollisesti ajatteli ett'ei hän luvattuja viittäkymmentä taaleria käsistänsä annakaan sisarensa pojalle, vaan pitää ne omana kahdenkertaisena osanansa ja hyvänä saaliinansa.

Parhaassa sovussa seurue lähti matkallensa, kunnes se ehtopuolella saapui eräasen kylään, missä pysähtyi ja oli yötä. Seuraavana päivänä päivällisaikana karhuntsittaja toivoi Sokolnits'issa olevansa. Siihen asti olivat kaikki tuumailut jätettävät, sillä vasta paikalle tultua, saatujen tarkkojen tietojen jälkeen, voitiin tehdä päätös häpeällisen rikoksen tekemisestä.

Juuri puolipäivän aikaan karhuntsittaja seurueeneen tuli suureen Sokolnits kylään, missä tieto hänen tulostansa kulovalkean tavalla kulki huoneesta huoneeseen mökistä mökkiin ja pian kaikki kylän asukkaat tiellä olivat. Bum-be-rum bum ja pillin kileällä äänellä seurue tuli ylvästellen, heitä saattoivat paljasjalkaset kylän lapset nauraen ja iloisesti huutaen.

Ivan ei kuitenkaan aikonut samana päivänä julkista näytäntöä antaa, taukoamatta lyöden suurta rumpua Petrovitsch tienosottajana johdatti seurueen kylän ainoaan krouviin. Täällä elukat pantiin talliin ja vartioiminen uskottiin Aleksialle. Ivan ja Petrovitsch menivät krouvin vierashuoneeseen, tuottivat ruokaa ja olutta virvoitukseksi päivämarssin jälkeen ja juttelivat isännän kanssa, joka mielellänsä piti heille seuraa. Heidän varovaisesti tehtyihin kysymyksiinsä puhelias isäntä vastasi, että kreivi Robert Normann vielä asui linnassa, että hän varjeli Feliks'ia niinkuin silmäteränsä eikä poika saanut linnasta mennä, ettei vanha huoneenhaltija häntä saattanut ja suojellut.

— Tuskin meillä sitte onkaan kunnia saada nähdä nuorta herraa katseliain joukossa, kun annan eläinten tempujansa tehdä, karhuntsittaja vastasi. — Se on vahinko, kaksinkertainen vahinko minulle, joka juuri armollisen kreivin anteliaisuuteen ja jalouteen luotin.

— Mitä siihen tulee, ei teidän tarvitse huolehtia, vastasi isäntä. Pieni kreivi on utelias, nuori herra, eikä ole eläessään vielä karhua, kamelia eikä apinaa nähnyt. Niin pian kuin hän saa kuulla teidän tulostanne — eikä se kauan viivy, ennenkuin hän sen kuulla saa, niin ei hän anna rauhaa, ennenkuin herra kreivi antaa hänelle luvan kylässä käydä. Te tulette, kenties, linnaan kutsutuiksi ja silloin saatte pari taaleria taskuhunne, sitä ette ensinkään saa epäillä. Herra kreivimme on todella niin antelias mies, niinkuin häntä kaikkialla tässä maassa kiitetään.

— Sitä parempi, sitä parempi, sanoi karhuntsittaja. — Muuten eläimeni ovatkin sangen kesyjä, jottei ole mitään pelättävää laskea nuorta herraa aivan liki heitä. Karhu on niin kuuliainen ja lempeä kuin kesytetty koira. Vaan mitä luulette, sopsisiko se herra isäntä, että minä menisin linnaan rukoilemaan herra kreiviä tulemaan eläimiäni katselemaan?

— Ei se missään tapauksessa voi vahingoittaa, jos te sen teette, isäntä vastasi. — Jos tahdotte sinne mennä, niin kysykää vaan herra huoneenhaltia Steiniä, — kyllä hän sitte teille oikean tiedon antaa.

— Tahdon siis koettaa, Ivan sanoi vähän mietittyänsä ja nousi. — Suuri kiitos teille neuvosta, herra isäntä; tule, Petrovitsch, saata minua vähän matkaa.

Molemmat menivät linnaan päin. Kylästä tultuansa paikkaan, missä ei kukaan ihminen voinut kuulla heidän puhettansa, sanoi karhuntsittaja rengillensä:

— Kuule, Petrovitsch, puhuessamme krouvin isännän kanssa, jotakin hyvää mieleeni juolahti. Meidän

täytyy sanoa että joku eläimistämme, vaikkapa kameli, on sairas.

— Minkä vuoksi, isäntä? Petrovitsch kysyi. — Jos kamelin sairaaksi sanomme, emme voi temppuja tehdä, emmekä saa mitään rahaa taskuumme.

— Anna minun selittää, keskeytti Ivan. — Mitä hyödyttää pari ropoa, jotka saamme tuhmien talonpoikien taskusta? Ennen kaikkea on kysymyksessä nuoren kreivin kiinniottaminen. Olet itse sanonut, että linnan muurien sisäpuolella kavaluus eikä väkivalta mitään auta, sillä pientä kreiviä yöt päivät vartioidaan. Vaan linnan muurien ulkopuolella voi jotakin tehdä. Epäilemättä vallaton, nuori kreivi kärsimättömänä tahtoo eläimiämme nähdä. Kun sanomme kaikkia tai ehkäpä yhtäkin niistä sairaaksi, ettemme voi linnassa eikä kylässä näytäntöjä antaa, niin sen seurauksena on että pienen pojan läheisyyteemme viettelemme. Hän ei anna rauhaa, ennenkuin hän on eläimet nähnyt ja kun hän on kerran tullut, olemme oikein pöllöpäisiä, ellemme ymmärrä nuorta herraa useamminkin vietellä. Kuten pitkästä kokemuksesta olemme oppineet tuntemaan, ovat sellaiset lapset halukkaat suurta ruskeata karhuamme katselemaan. No, minä tahdon siitä huolta pitää, että karhu on oleva hyvä liittolaisemme ja viettelintu, kunnes uteliaan pienen kreivin käsihimme saamme. Voipi kerran tapahtua, että hän tulee ihan yksin ilman saattajaa luoksemme, sillä lapset ovat huolettomat eivätkä ole ensinkään epäluuloiset, — ja siinä tapauksessa, Petrovitsch on meillä lintu käsissämme emmekä voi olla suurta palkintoa saamatta.

— Teillä on oikein, isäntä, vastasi renki vähän kadehtien että Ivan oli häntä sukkelampi. — Tuuma on hyvä, — voitamme sen kautta aikaa, mikä on pääasia, — vartioitseminen laimistuu ja voimme varmasti toivoa nuoren kreivin umpimähkään hänelle pantuun ritaan menevän. Antakaa minun pitää huolta kamelin sairaudesta. Ennenkuin linnasta palaatte, on se oleva sen näkönen, ettei se ole kaukana kuolemasta, — vaan kaikki on vaan teeskenneltyä.

— Hyvä, niin voin linnaan mennä asiata ilmoittamaan, sanoi Ivan tyytyväisenä. — Pian jälleen kohtaamme toinen toisemme Petrovitsch!

Tämän sanottuansa molemmat erkanivat. Karhuntsittaja meni linnaan, hänen renkinsä palasi krouviin.

Sokolnits'iin tultuansa Ivan kysyi huoneenhaltijaa ja pyysi häntä toimimaan että hän pääsisi herra kreivin puheille. Stein kysyi tämän puheille pääsemisen tarkoitusta ja kuultuansa Ivanin asian, nykytti hän suostuen.

— Puheille pääsö on tässä tapauksessa tarpeeton, hän vastasi. — Herra kreivi ei anna mielellään itseänsä häiritä. Muuten voitte siihen luottaa, että minä vielä tänään tai kumminkikin huomenna pienen kreivi Feliks'in kanssa tulen luoksenne.

Ivan kiitti nöyrästi saadusta tiedosta ja sangen iloisena hän kiirehti krouviin, missä Petrovitsch'ille onnistuneesta retkestään kertoi.

— Nyt en enää hyvää onneamme epäile, hän lisäsi. Vanha huoneenhaltija näkyi olevan yhtä utelias näkemään eläimiämme kuin pieni suojeltavansakin. Mitä olet kamelille tehnyt? Meidän täytyy varustautua vielä tänään hovin herrasväkeä vastaan ottamaan.

— Olkaa huoletta, isäntä, vastasi renki säihkyviä silmiänsä räpyttäen. Olen pannut neulan kamelin jalkapohjaan ja nyt se seisoo kolmella jalalla, pää nuukallansa. Neula ei kamelia vahingoita ja yöksi vedän sen jälleen pois.

— Tuumasi on hyvä, Ivan sanoi. Siis olemme valmiit nuorta kreiviä vastaanottamaan niinkuin pitää. Olen utelias, josko poika vielä tänään tulee.

— Tuolla hän ehkä jo tuleekin, virkkoi Petrovitsch, katsellen akkunasta linnaan vievää tietä. Vanha herra ja hienosti vaatetettu poika. Niin, niin, nyt tunnen vanhan Steinin. Ottakaa te, isäntä, heitä vastaan, minä menen piiloon, sillä onhan se mahdollista, että hän muistaa minua ja se varmaan häntä hämmästyttää!

— Hyvä, mene pian piiloon, Ivan vastasi, — sukkelasti, he ovat jo aivan läsnä.

Petrovitsch lähti huoneeseen, jonka isäntä oli hänelle makuuhuoneeksi antanut. Muutaman minuutin kuluttua vierashuoneen ovi äkkiä avautui ja ahkerasta astumisesta ja kiihotetusta odotuksesta punaposkisena pieni Feliks astui sisään. Vanha huoneenhaltija häntä seurasi.

— Hoi, oletko sinä mies, jolla on suuri karhu ja kameli? Feliks kysyi karhuntsittajalta.

— Palvelukseksenne, armollinen nuori herra, vastasi hän, nöyrästi kumartaen pienen pojan edessä melkein maahan asti. Surkea vaan, minun täytyy sanoa, että kamelini on ollut sairas ja tämän

onnettomuuden tähden en ole tilaisuudessa sopivalla tavalla teille eläimiä näyttää.

— Ei se mitään tee, Feliks vastasi. Jos vaan sais sinä niitä nähdä, etenkin karhua! Onko se suuri ja kesyttämätön?

— Sangen suuri, ja kesy, vastasi Ivan. Se on niin kesy ja hyvinluontonen, että se syö kädestä ja leikkii niinkuin koira. Se tosin ei ole kesyn näkönen, vaan teidän ei tarvitse sitä pelätä, armollinen nuori herra!

— Kuka sinulle sanoi, että minä pelkään? kysyi pieni Feliks ylpeästi. Tahdon kohta karhua katsella. Vie minua sen luo!

— Ei niin pian Feliks, virkkoi vanha huoneenhaltija, kääntyen karhuntsittajaan päin.

— Onko karhu todella niin hiljainen, kuin sanotte? hän kysyi.

— Totisesti, armollinen herra, minä vannon teille, hiljainen niinkuin sylikoira, vastasi Ivan, vakuuttaen totta puhuvansa. Olen hyvänsävyistä Pets'iä jo kolme vuotta ympäri kuljettanut, eikä se milloinkaan ole kellenkään mikään vahinkoa tehnyt. Henkeni uhalla takaan, ettei se pienelle herra kreiville vähintäkään vahinkoa tee.

— No, näytä siis eläin meille, sanoi Stein levollisena. Feliks anna minulle kätesi ja lupauksesi ettet minusta eroa.

Feliks lupasi kaikki, sillä hän halusi suuresti karhua nähdä. Ivan vei vieraansa yli pihan suureen, valoisaan talliin, jossa eläimet olivat. Oven avattuansa tunkeusi Feliks pian hänen kanssansa sisään, vaan, vaikka hän kieltämättömästi oli rohkea ja usein oli uskaliaisuuttansa osoittanut, vetäysi hän takaperin, kun tallin nurkassa kyyristyneenä, heinillä makaava, suuri karhu nousi ja kiirehtien riensi Ivanin luo, kärsimättömästi ja kovasti möristen.

— Älkää peljätkö, nuori herra! Älkää peljätkö! sanoi karhuntsittaja hymyellen pojalle. Pets on vähän levoton syystä että sen on nälkä. Jos uskaltaisitte sitä syöttää, niin teistä pian tulisi hyvät ystävät.

— Vaan minulla ei ole mitään sille syötettävää, poika virkkoi.

— Syöttäkääte sille tämä leipä, sanoi karhuntsittaja. Jos meillä olis hunajata, jossa leivän kastaisimme, niin kylläpä Pets osottaisi teille ystävyttä.

— Hunajaa? Sitä täytyy isännän toimittaa, poika sanoi iloisena. Odota hetkinen! kohta tulen takaisin.

Muutaman minuutin jälkeen hän kantoi suurta hunaja-astiata. Karhuntsittaja leikkasi leipäpalan, Feliks katoi sen hunajaan ja antoi sen karhulle, joka halukkaasti sen söi, mielihyvillensä möristen ja lempeästi poikaa katsellen.

Feliks'in täytyi lystilliselle, suurelle nallelle nauraa. Pala palan jälkeen hän antoi otsolle hunajaleipää, niin kauan kuin sitä piisasi ja karhu otti leivän niin somasti pojan kädestä, kuin pieni sylikoira, joka emäntänsä kädestä makupalojansa syö. Viimein hän antoi karhulle hunaja-astian ja Pets nuoli sen niin puhtaaksi, ettei enää mitään makeasta ruuasta näkynyt.

Totta oli mitä karhuntsittaja oli sanonut. Pets oli jo niin mieltynyt Feliks'iin, että hän saattoi mieltänsä myöten siihen tarttua, silittää, korvien takaa raappia ja selkää taputtaa. Karhua miellytti joka lahja, jonka se palkitsi hyvällä hyrinällä ja hienosti hieromalla suurta päätänsä Feliks'in rintaan.

— Pets käypi nyt tuleen ja veteen teidän tähtenne, nuori herra, jatkoi karhuntsittaja. Se on merkillisen viisas ja erityisesti kiitollinen eläin. Te voisitte nyt olla päivät ja yöt yksin sen kanssa tallissa eikä se tekisi teille mitään pahaa, vaan päinvastoin puolustaisi teitä viimeiseen veripisaraan asti, jos joku toinen villieläin teitä hätyyttäisi. Pets'illä on melkein miehen ymmärrys. Koettakaa kerran, armollinen herra, karhun suosiota ja uskollisuutta, sanoi hän huoneenhaltijalle. Olkaa lyövinänne nuorta herra kreiviä, niin saatte nähdä, miten Pets päälleen karkaa.

Nauraen huoneenhaltia koetteli ja katso, kohta karhu nousi takajaloillensa, päästi aika mörinän ja katseli Steiniin niin vihaisilla ja uhkaavilla silmäyksillä, että hän pelästyneenä vetäysi takaperin, jolloin Feliks innostuneena äänelleen nauroi.

— Ei, katsos tuota kunnon eläintä! hän huudahti. Minun pitää se saada! Myytkö sen, mies?

— Ei tuhannesta taaleristakaan, armollinen, nuori herra, vastasi karhuntsittaja. Miten eläisin ilman uskollista, oppinutta Pets'iäni? Niinkuin isä, hän temppujensa kautta minusta huolta pitää.

— No, Feliks sanoi, minun täytyy kuitenkin sitä joka päivä nähdä ja antaa sille ruokaa niinkuin

tänäänki, eikö niin, lupaatos sen minulle, mies? Isäni sinua kyllä palkitsee.

— Aivan mielelläni, sydämestäni nuori herra, vastasi Ivan Ivanovitsch teeskennellen. Tulkaa tänne, niin usein kuin herra kreivi, teidän isänne, sen sallii. Pets ja minä aina iloitsemme, kun meillä on kunnia teitä nähdä.

— Hyvä, niin tulen huomenna tähän aikaan päivästä, sanoi Feliks. Mies, ota ensi aluksi nämät taalerit kiitollisuuteni osoitteeksi. Ja nyt, Hyvästi! Minun täytyy isälleni kertoa mitä olen tänään nähnyt ja kokenut!

Vielä kerran hän karhua hyväili ja Steinin kanssa linnaan palasi. Iloisesti hymyillen karhuntanssittaja häntä katseli.

— Sinä, nuori kreivi olet vitaan mennyt, hän mumisi itseksensä. Pian kyllä tulee tilaisuus läppää läpsäyttää ja silloin olet vangittu!

Niinkuin Feliks oli sanonut, niin tapahtui. Joka päivä hän tuli krouviin, syötti karhua erityisillä makupaloilla ja leikkitteli niinkuin koiran kanssa. Vaan poikaa seurasi aina vanha hovimestari häntä silmällä pitäen.

Viisi, kuusi päivää kului näin. Ivan rupesi jo levottomaksi ja pelkäsi sukkelasti keksityn keinonsa tyhjään raukeavan, kunnes Feliks seitsemäntenä päivänä tuli odottamatta yksin.

— Minne olette, nuori herra, saattajanne jättäneet? kysyi hän innokkaasti iloiten.

— Vanha Steinikö? Hei, hän ei tänään jaksa hyvästi, hänellä on pääntauti ja kenties mitä, lyhyesti, hän ei voi mennä ulos ja sentähden olen yksin tullut.

— Vaan onko se oikein, nuori herra? Tietääkö herra isänne että olette yksin mennyt ulos?

— Ei kenkään sitä tiedä. Miksi niin kysyt? Eikö minulla kerrassaan ole lupa tänne tulla. Tulen vanhan Pets'ini luokse! Tänään toin sille jotain erityisen hyvää syötävää.

Ivan saattoi Feliks'ia talliin ja jätti hänen sinne, sanoen kiireen tehtävän syyksi ja lupasi kohta palata.

Feliks ei ollut siitä milläänsäkään. Hän oli Pets'in kanssa jo niin hyvä ystävä, ettei hän ensinkään sitä pelännyt eikä hänellä ollut siihen syytäkään, sillä karhu seurasi ja totteli häntä yhtä hyvin kuin omaa isäntäänsä.

Sillä aikaa kuin hän Pets'iin kanssa leikki ja kaikellaisia kepposia teki, kiirehti Ivan renkinsä huoneeseen. Petrovitsch oli koko ajan ollut kammarissaan piilossa ja ravintolassa luultiin hänen olevan kuumetaudissa. Ei kenkään hänestä huolta pitänyt, eikä välittänyt. Vaan kun Ivan tuli hänen luoksensa, hän hypähti virkeänä tuolilta, terveenä ja rotevana niinkuin ainakin.

— Mitä kuuluu? kysyi hän.

— Luvatun palkinnon ansaitseminen kuuluu, vastasi Ivan.

Vähän kahden kesken haastettuansa Petrovitsch salaa hiipi ravintolan ryytimaan takaportin kautta ja Ivan meni jälleen Feliks'in luokse, joka hänen poissa oloansa tuskin oli huomannutkaan.

Poika jonkun aikaa karhun kanssa leikittyänsä, väsyi ja tavallisuuden mukaan annettuansa taalerin Ivanille poistui linnaan palataksensa. Kotimat kallansa täytyi hänen linnan lähellä olevan metsän kaitaa polkua kävellä. Kun hän huoletonna sitä myöten kuljeskeli, heitettiin äkkiä suuri villa-peitto hänen päällensä, kohta hän kaatui ja käärittiin niin vahvasti peittoon, että tuskin tukehtunut ääni voi kuulua, sitten häntä, kuten hänestä tuntui, jonkun ihmisen olkapäille heitettiin ja kiirehtivin askelein poiskannettiin.

Hetken kuluttua Petrovitsch ravintolaan palasi niin salaa kuin hän oli mennytkin ja pujahti kammariinsa kenenkään näkemättä.

— Kaikki reilassa, hän sanoi Ivanille, joka hetken kuluttua tuli hänen tykönsä, — poika on niin hyvin peitetty, etteivät tuhannen urkkijan silmät voi häntä löytää.

Muutamilla sanoilla Ivan ilmoitti tyytyväisyytensä häpeällisen työn onnistumisesta ja meni sitten jälleen ulos, missä hän huoletonna ravintolan edessä olevalle kivipenkille istahti. Ravintolan isäntä tuli hänen luoksensa ja molemmat juttelivat keskenänsä, kunnes he näkivät miehen mitä kiireimmiten linnasta tulevan ja ravintolaan päin käyvän.

— Vanha Stein, sanoi isäntä, hänellä on kiire! Mitä hän tahtonee?

Hän sai sen kohta tietää.

— Missä kreivi Feliks on? kysyi hovimestari, pikaisesta kävelemisestä raskaasti hengittäen.

— En sitä tiedä, herra! vastasi ravintolan isäntä. Hän oli täällä leikkimässä karhun kanssa, vaan enempi kuin tunti on hänen linnaan poislähtemisensä jälkeen kulunut, — niin ainakin hän minulle sanoi, kun hän täällä ovella kävi jäähyväisillä.

— Laupias Jumala, minne hän on joutunut? huudahti syvästi liikutettu vanha Stein. Linnahan ei hän ole palannut ja puistossakin olemme häntä jo turhaan etsineet. Meidän täytyy kutsua koko väki kokoon ja antaa häntä metsässä ja kedolla etsiä. Ymmärtämätön poika! Miten hän ilman saattajaa meni linnasta! Vaan nyt ei meillä ole aikaa valittamiseen, nyt täytyy toimittaa! Kutsu kaikki kylän miehet kokoon, hyvä isäntäni, ja lähetä ne linnaan! Sieltä tahdomme ruveta etsimään. Hyvä mies, älkää viivytelkö, kreivi teitä palkitsee.

Näin sanoen Stein kiirehti linnaan ja viipymättä isäntä toimitti saadun käskyn pikaiseen täytäntöön. Ei puolta tuntiakaan ollut kulunut kun jo kaikki miespuoliset kylän asukkaat linnassa olivat. Epätoivossa olevan isän ja uskollisen hovimestarin johdolla tarkimmat ja laajimmat tiedustelemiset tehtiin myöhään yöhön, vaan, surkea kyllä, löytämättä Feliks'iä. Seuraavinakin päivinä sadat ihmiset kulkivat linnan ympäristöissä, — vaan Feliks oli ja pysyi kadonneena.

Onneton isä piti epäluuloa serkkuansa kohtaan ja ratsasti itse Gotsyyn, — hän ei kuitenkaan täälläkään poikaa löytänyt, eikä muutakaan, joka olisi voinut hänen epäluuloansa vahvistaa, tarkimmat tiedustelemiset vakuuttivat, ettei kreivi Albin viikkokausiin ollut vanhasta linnasta poissa ollut. Tosin kreivi Normann sai senkin tietää että hän oli karhuntsittajaa puhutellut, vaan Albin selitti sen niin, että karhuntsittaja oli ollut sotamiehenä hänen entisessä rykmentissään ja oli hänelle monellaisia tietoja antanut.

Huolimatta tästä varsin yksinkertaisesta ja uskottavasta selityksestä kreivi Normann kuitenkin epäili karhuntsittajaa, että hän hyvin olis voinut serkkunsa aseena olla ja tultuansa kotiin hän tarkoin tiedusteli karhuntsittajaa ja hänen seuruetansa. Vaan ei silläkään mikään seurausta ollut. Ravintolan isäntä, täydellisesti luotettava ja kreiviä todellisella uskollisuudella suosiva mies, vakuutti, ettei Ivan eikä kukaan hänen miehistänsä ollut ravintolaa jättänyt sinä aikana kuin pieni Feliks oli kadonnut ja niin ravintolan palvelijatkin vakuuttivat. Näin sammui viimeinenkin toivon kipinä saada tietoa pienen kreivin vaiheista ja täytyi pitää sitä surullista luuloa totena, että Feliks ehkä jonkun varomattomuuden kautta oli metsän joen syvään ja virtavaan veteen hukkunut.

Isä parka oli suuresti surullinen ainoan rakkaan pojan kadottamisesta ja tuli niin kovin sairaaksi, että hän monet viikot kuolemaisillaan makasi. Tosin hän tohtorin avulla ja etenkin hovimestarinsa uskollisen hoidon kautta jälleen parani, vaan sielu pysyi toki sairahana, vaikka ruumis parantui. Elämänsä kukoistus oli rauennut, — sydämensä ei enää iloa tuntenut eikä hymy enää surevaisen kalpeita ja riutuneita kasvoja kirkastanut. Muutamissa kuukausissa vanha Steinkin näkyi tulleen kymmenen vuotta vanhemmaksi. Hänen surunsa pienen Feliks'in kadottamisesta ei ollut vähempi, kuin murretun ja runnellun isän, sillä hän toden todella rakasti tuota vähän raisua ja vallatonta, vaan kuitenkin hyväntahtoista poikaa enemmän kuin mitään ja ketään muuta mailmassa.

NELJÄS LUKU.

Ruhtinas Voronzov.

Viisi eli kuusi päivää pienen Feliks'in katoamisen jälkeen Ivan Ivanovitsch varusteli jatkaaksensa matkaansa. Ei kenkään häntä estänyt, sillä ei kukaan pitänyt vähintäkään epäluuloa häntä kohtaan, että hänellä oli osaa Feliks'in henkeä tarkottavassa työssä.

Muutaman viikon kuluttua tapaamme hänen jälleen puolalaisessa kylässä, missä hän tavallisuuden mukaan antoi kokoontuneille uteliale lapsille karhunsa tanssia ja kamelin temppujansa tehdä. Petrovitsch löi niinkuin ennenkin suurta rumpua ja Aleksia säesti kumisevaa bum-bum-bum'ia pillin kimeillä äänillä.

Vaan seurue olikin yhdellä jäsenellä lisääntynyt. Turkkilaisen tavalla haaveksivaisiin vaatteihin puetettu kaunis poika kulki horjuvin askelein kokoontuneen uteliaan väen edessä, pitäen kädessä

lautasta, johon hän kokosi pienet lahjat, joita katselijat hyväntekeväisyydestä tahtoivat antaa.

Poika lienee ollut kuusivuotinen ja hänellä oli sangen kauniit, melkein tummanruskeat kasvot, kuten mustalaisilla useasti on. Pitkä, musta kiherä tukka hänen kirjavan käärelakkinsa alla aaltoeli, riippuen hänen olkapäillensä. Muuten poika parka näkyi sanomattoman kärsiväiseltä ja hänen kauniit kasvonsa olivat niin alakuloisen näköset, että jokainen tunteellinen sydän täytyi hellään surkutteluun taipua. Moni karhea käsi, pantuansa lautaselle pienen lahjan, sivelsi vienosti hänen poskeansa, moni ystävällinen sana pojalle puhuttiin, jota hän ei ymmärtänyt, sillä puolan kieli oli hänelle varsin vierasta. Hyväilyjä hän palkitsi kyynelillä, jotka hänen ruskeilla poskillansa vierivät loistavina, kirkkaina pisaroina.

Ystävällinen lukija on toki jo pojassa pienen kreivi Feliks'in tuntenut ja huomannut, että karhuntutansittaja on hänen suhteen tarkoituksensa perille päässyt. Hän oli vienyt hänet monta penikulmaa kodista eikä mikään ystävän silmä voinut aavistaa, että mustalaispoika parka olikin rikkaan ja ylhäisen aatelismiehen lapsi. Oma isä tuskin olisi lasta pojaksi tunkenut, niin rumensi häntä ruskea poskiväri ja mustan kiperä valetukka, joka oli hänen ruskeain hiuksiensa yli pantu ja jota hän ei tohtinut ottaa pois.

Pahoin, sangen pahoin, onnettomalle poikaparalle tapahtui. Renki Petrovitsch vihasi ja kohteli häntä usein potkuilla ja lyönneillä. Aleksia ei häntä paremmin kohdellut ja Ivan antoi kaiken tapahtua, huolimatta siitä sen enempiä.

Pienen, ennen niin hemmotellun Feliks'in täytyi valittamatta ja nurisematta nälkää, kylmää ja lyöntiä kärsiä. Ei ihme, jos hän vähitellen riutui ja viimein koko entisyyden muisto hänestä hävisi, niin että hän muutaman vuoden päästä ei enää isäänsäkään muistanut. Hänen nimensä ja sukunsa oli hän kokonaan unohtanut.

Enemmän kuin kaksitoista vuotta kuluu, eikä mitään erityistä ole kerrottavaa. Näitten vuosien kuluessa Ivan kulki ristin rastin Puolassa ja Venäjällä ja kaikkialle hän kuljetti Feliks'ia, joka sillä välin oli vahvaksi nuorukaiseksi kasvanut, mukanansa. Ruumis oli varmistunut ja vahvistunut, vaan mieli tuli vuosi vuodelta raskaammaksi. Onnellisen lapsuutensa päivistä hänellä tuskin oli heikko, hämärä muisto. Jäykällä järkähtämättömyydellä hänen hyvä ja onnellinen luontonsa oli jotain säilyttänyt, nimittäin oikeuden ja suoruuden myötäsyttyneen, järkähtämättömän tunteen. Ei mitkään uhkaukset, ei nälkä eikä lyönnit voineet häntä pakottaa jotakin tekemään, mitä hänen olisi täytynyt hävetä. Petrovitsch ja Aleksia sekä Ivan Ivanovitsch'kin, varastivat niinkuin korpit, missä vaan tilaisuutta oli, heidän ristin rastinmatkoillansa ja usein he tahtoivat pakottaa Feliks'ia vierasta tavaraa omistamaan ja varastamaan, vaan siihen Feliks ei milloinkaan taipunut.

— Tappakaa minut, sanoi hän, kun hänelle jotakin sellaista käskettiin, — tahdon kymmenen kertaa ennen kuolla, kun tehdä häpeällistä rikosta.

Alttiisti hän usein kärsi hirveät räökkäykset, vaan järkähtämättömänä hänen oikeudentunteensa pysyi. Muitten täytyi viimein jättää hänet rauhaan, vaan jokaisessa sopivassa tilaisuudessa he raa'an kohtelun kautta puskiivat kiukkuansa ja vihaansa järkähtämättömästi vakavata poikaa kohtaan.

Feliks paralla ei ollut muuta kuin yksi ainoa ystävä eikä sekään ollut mikään ihminen, vaan vanha ja kömpelö, mutta hyväntahtonen eläin, vanha Pets, jonka rakkauden poika sille tuotujen makupalojen kautta jo lapsena, ennenkuin hän oli poisviety, oli saavuttanut. Kunnollinen, uskollinen Pets oli hyvä häntä kohtaan ja totteli häntä paremmin kuin omaa isäntäänsä ja hänen palvelioitansa. Jo usein se oli suojellut häntä näitten räökkäyksistä ja lyömisistä ja kerran antanut Petrovitsch'ille aika kurin, kun hän tahtoi poikaa kurittaa, — kurin, joka oli liki lopettaa raa'an ihmisen elämän. Sen jälkeen hän kyllä kavahti karhun läsnäollessa ruveta Feliks'in kanssa ottelemaan, jota vastoin Feliks kiitollisella suosiolla kunnan Pets'ia hyvitteli ja hoiteli ja näin näitten molempain ystävyiden liitto vuosi vuodelta tuli lujemmaksi.

Kertomustamme jatkaaksemme Ivan oli seuruenensa liki Puolan rajaa pienessä kaupungissa, missä hän seuransa kanssa sivukadulla tavallisia näytäntöjä antoi.

Ehtopuolella hän eläimensä palasi likaiseen ravintolaan, missä hän juutalaisen, hirsipuuhun ripustettavan näköisen isännän luona oli majaa pyytännyt. Vierashuoneessa hän vilkkaasti keskusteli kahden kesken isännän kanssa, kunnes Petrovitsch ja Aleksia ympäri katuja kuljeksivat jättäen rasetun Feliks'in huostaan nälkäiset ja väsyneet eläimet. Feliks oli koirat, apinan, kamelin ja karhun syöttänyt ja juottanut, hyvin puhdistanut ja sukinut ja oli jo aikomuksessa lähteä pimeästä tallista, missä karhu makasi, kunnes tallia lähestyvät askeleet selvästi kuuluivat. Feliks tunsikin kohta isäntänsä ja raa'an Petrovitsch rengin ja välttääksensä heitä vastaan tulemistä hän meni piiloon karhun taakse seimen alle, missä oli niin pimeä, ettei kukaan voinut häntä nähdä. Täällä eivät suinkaan Petrovitsch'in

alituset lyönnit ja potkut olisi häntä tavanneet. Feliks tiesi saattavansa luottaa nelijalkasen ystävänsä suojelukseseen.

Ivan ja Petrovitsch avasivat tallin oven ja katselivat sisään, missä eivät mitään muuta nähneet eikä huomanneet, kuin kunnan Pets'in, joka makasi seimen edessä, söi ja suurella ruumiillansa peitti ystävänsä Feliks'in hoikan ruumiin.

— Hyvä on, mennään tänne, Petrovitsch, kirottu poika onneksi ei ole täällä, sanoi Ivan, astuen edeltäpäin talliin.

Renki seurasi häntä ja Ivan pani varovasti oven lukkoon.

— No, mitä tahdotte, isäntä? kysyi Petrovitsch tavallisella toruvalla äänellä. Mitä täällä teen? Miksi olette niin salaperäisen näköinen?

— Saat sen kohta kuulla, vastasi Ivan. Juutalainen tuolla ravintolassa on esittänyt hyvän työn, jota pienen vaaran ohessa seuraa rikas voitto ja nyt kysyn, josko tahdot tuohon työhön ottaa osaa ja ansaita kädet täyteen keltasia imperialeja?

— Mikä työ se on? Petrovitsch virkkoi. Tietämättä minkätähden, en tuleen mene.

— Varsin viisas ja ymmärtäväinen, Ivan vastasi. Saat tietää kaikki, mitä juutalainen minulle kertoi. Kysymyksessä on sangen rikas, venäläinen ruhtinas, joka jurossa yksinäisyydessä elää melkein yksinään tunnin tai puolentoista tunnin matkan päässä täältä. Se on ruhtinas Voronzov, miljoonain omistaja, jolla on se käsittämätön mieliala, ettei hän tahdo mailmasta mitään tietää. Vanhalla, seitsemänkymmentä vuotiaalla nuorella miehellä ei ole vaimoa eikä lapsia, eikä hänellä ole muita luonansa, kuin vanha, harmaahapsinen kammaripalvelija ja vanha emännöitsiä. Tosin on pehtorille, rengeille ja piijoille kaksi suurta asuinrakennusta, vaan nämät ovat pyssylaukauksen päässä linnasta, jonne ei kukaan muu kuin mainittu kammaripalvelija ja emännöitsiä saa yön aikana tulla. Juutalainen sanoi vanhalla ruhtinas Voronzovilla olevan makuukammarissansa summattomat rahasummat, hän kun ei kahtakymmenettäkään osaa tuloistansa kuluta, — hänellä täytyy olla satoja tuhansia kirkkaita hopearuplia ja kultarahoja koossa, luuli hän. Vielä hän luuli linnaan pääsön ei olevan erityisen vaikeata, koska sangen helposti voi särkyneen linnan muurin yli kiivetä ja yhtä helposti jonkun etäisemmän, asuttoman sivurakennuksen ikkunasta mennä sisään. Eteläisessä sivurakennuksessa, jonne esteettömästi voi tulla, ovat ruhtinaan asunto- ja makuuhuoneet toisessa kerrassa. Alimmaisessa kerrassa kammaripalvelija ja piika makaavat. Vielä juutalainen luuli sen olevan varsin helppoa parille vahvalle miehelle allensa heittää ja sitoa vanhan väen alikerrassa ja vielä helpompaa on voittaa seitsenkymmen-vuotista vanhusta. Siten olisi aivan mukavata tulla hänen aarteittensa omistajaksi. Ja nyt, Petrovitsch, kysyn mitä sinä tästä kaikesta luulet?

Säihkyvin silmin ja ahneudesta vapisevilla käsillä renki kuunteli ja nyt syvästi huokasi.

— Onko kaikki totta? hän kysyi äänen painolla.

— Totta! juutalainen on sen minulle vannonut ja tahtoo meiltä vaan kymmenennen osan lihavasta saaliista, Ivan virkkoi.

— Siis eteenpäin — tänään — vielä tänä yönä, sanoi Petrovitsch. Muuten muut voivat meidän edellemme rientää.

— Ihmettelen vaan, ettei se ole jo ennen tapahtunut.

— Juutalainen sanoi vanhan ruhtinaan rakastavan paljon alamaisiansa ja orjiansa, joille hän tekee paljon hyvää ja siitä seuraa ettei kukaan ajattelekaan häneltä varastaa, Ivan selitti.

— No, meille se on yhden tekevä, Petrovitsch virkkoi. Siis tänä yönä! Millä tunnilla?

— Kello kaksi yöllä, jolloin kaikki umpi unessa makaavat, Ivan vastasi. Puoli yhden aikaan ole valmis lähtemään.

— Päätetty! En minä laimiin lyö! sanoi Petrovitsch iloisena. Saatamme saaliin saada, josta koko elämäksemme tulemme rikkaiksi.

— Niin se on, nykytti Ivan. Ole siihen asti vaiti, ettei kukaan mitään huomaa, ei Aleksiaakaan. Kylliksi kun kaksikin aarten keskenänsä jakavat.

Näitten sanojen jälkeen molemmat tallista lähtivät ja menivät pois joutavia puhuen. Muutama minuutti myöhemmin Feliks heitä seurasi, katseli varovasti ympärillensä ja nähtyänsä, ettei kenkään

häntä huomannut hän kiipesi pihan yli portin kautta kadulle. Pienessä kauppapuodissa hän tiedusteli ruhtinas Voronzovin linnaa, ja saatuaan sen asemasta tarkimmat tiedot, palasi hän kiireesti ja salaa ravintolaan.

Ei kenkään siellä hänestä huolinut. Hiljaa hän istui tuvan nurkkaan, kunnes Ivan kello kymmenen ehtoolla lähetti hänet talliin. Viipymättä hän nousi ja meni ovesta. Hän ei mennytkään pihan yli etsimään yösijaansa karhun viereen, vaan kuin varjo hän pihalta luikahki ja kiirehtien hän juoksi siihen suuntaan, missä ruhtinas Voronzovin linna oli.

Kuu paistoi kirkkaana valaisten tietä. Tunnin jälkeen hän jotenkin kaukaa näki suuren rakennuksen hämärät piirteet eikä epäillyt olevansa yöllisen matkansa perillä.

Eikä hän tuossa luulossa pettynytäkään. Neljännes tunnin jälkeen hän seiso i ruhtinas Voronzovin linnan edessä ja kolkutti porttia. Akkuna avattiin alikerroksessa ja kysyttiin puolan kielellä, jota Feliks jo oli oppinut ymmärtämään:

— Kuka näin myöhään kolkuttaa?

— Ystävä, Feliks vastasi. Päästäkää, hyvä mies, minua sisään! Minun pitää välttämättömästi kohta puhutella ruhtinas Voronzovia. Mitä pahin vaara on tulemassa.

— Odottakaa silmänräpäys, — tulen porttia avaamaan, kuului vastaus.

Vähän ajan jälkeen portti avautui ja vanha mies lyhty kädessä astui Feliks'in eteen.

— Oletteko yksin? kysyi hän.

— Vallan yksin.

— Hyvä, niin tulkaa sisään!

Feliks seurasi käskyä. Vanhus pani portin taas lukkoon ja saattoi Feliks'ia tilavaan, hyvin varustettuun huoneeseen.

— No puhukaa, hän sanoi. Mitä ruhtinaalta tahdotte?

— Ei mitään häneltä, vastasi Feliks, — tahdon vaan hänelle ilmoittaa, että hänen rikkautensa, ehkäpä hänen henkensäkin on tänä yönä vaarassa.

Vanhus pelästyi, vaan pudisti epäluuloisena päätään.

— Mahdotonta! hän sanoi. Ei kukaan ruhtinaan alamaisista ja orjista sellaista yritystä rohkene tehdä?

— Vaan muut miehet sitä aikovat, Feliks vastasi innokkaasti, — rohkeat, pelkäämättömät konnat! Viekää minut, Jumalan tähden, ruhtinaan luokse, ennenkuin on myöhäistä!

Nuorukaisen joka sana ja käytös todisti niin selvästi kiihkeätä surua, että vanha kammaripalvelija päätti hänen pyyntöänsä noudattaa.

— Niin tulkaa siis, hän sanoi vähän mietittyänsä. Ruhtinas ei ehkä vielä ole levolle mennyt.

He astuivat leveitä rappuja myöten ja minuutin jälkeen Feliks seiso i ruhtinaan edessä, joka, vaikka vanha, vielä oli reipas ja voimakas mies, joka lempeästi häntä tervehti.

— Istukaa vastapäätä minua, ukko sanoi, ja kertokaa nyt minulle, mikä on syynä että olette keskellä yötä minua etsineet.

Feliks totteli, kuvaeli lyhyesti kohtalonsa ja kertoi sitte mitä hän oli karhuntallissa kuullut.

Kertoessa ei ruhtinas muotoansa muuttanut, vaan kuunteli levollisena Feliks'ia.

— Uskon teitä, hän sanoi, saatuaan kaikesta tiedon, — vaan mikä teitä on taivuttanut aiotusta ryöväyksestä minulle ilmoittamaan?

Näin kysytyänsä Feliks ihmetellen katseli suurilla silmillä ruhtinasta.

— Mikä minua on taivuttanut tänne tulemaan? hän virkkoi, — no, ei mikään muu kuin huoli teistä, herra, ja teidän palvelijoistanne, ei muu ollut tulemiseni tarkoitus ja nyt, kun olette varotetut, tahdon lähteä. Ivan ja Petrovitsch minut pian tappavat, jos he huomenna minua kaipaavat ja tulevat siihen

epäluuloon, että minä heidän pahoja tarkoituksiansa olen ilmaissut. Siis, jääkää hyvästi, herra! Ja katsokaa vaan eteenne, teillä on hirmuisen pahojen ihmisten kanssa tekemistä.

— Pidätäs! ruhtinas huusi, kun Feliks viimeisien sanojen jälkeen kumarsi ja tahtoi mennä, jääkää! Sinä, Paul, kiirehdä pehtorikartanoon ja tuo puoli tusinaa renkiä, jotka saavat puistossa lurjuksia väijyä. Lähetä neljä muuta tänne. Niin olemme kaikessa tapauksessa lurjuksia vastaan varustettuina.

Vanha palvelija jätti herransa Feliks'in kanssa.

— No, rakkahani, sanoi ruhtinas viimeksimainitulle, nyt tahdomme vähän teistä jutella. Miten on kohtalonne karhuntsittajan suhteen! Sanokaa suoraan minulle.

Feliks kohotti olkapäitään.

— Monta, monta vuotta tuo ihminen on minua ympärilettanut, hän virkkoi. Miten hänen luoksensa tulit, en voi sanoa. Monta kertaa olen ikäänkuin unissa nähnyt suuren linnan kauniine puistoneen ja hyviä ihmisiä, jotka olivat minuun sydämellisellä rakkaudella mielistyneet. Josko todella olen niin hyvässä tilassa elänyt, en tohdi varmaan päättää.

— Se on tosin sangen paha, rakas nuorukainen, sanoi ruhtinas Voronzov ajattelevasti, — kaikessa tapauksessa ette siltä näytä kuin olisitte alhaista säätyä, teidän käytöksenne minua kohtaan sen todistaa. Jos karhuntsittajan käsihimme saamme, ehkä tulemme paremmin tuntemaan todellista sukuperäänne ja kotoanne. Vaan teidän mahtaa nälkä olla — nauttikaatte jotain virvoitukseksi.

Hän soitti ja kohta tuli vanha neitsyt, joka sai tarpeelliset käskyt. Palvelijatar toi ruokaa ja juomaa. Feliks nautti sitä.

Sillä välin tuli yö. Linnaan käsketyt neljä miestä tulivat ja ilmoittivat että kuusi muuta miestä oli puistoon piiloutunut. Ruhtinas antoi aseet miehille ja asetti ne makuuhuoneeseen, vaan hän itse ja Feliks jäivät asuinhuoneeseen.

— Siis puoli yksi, te sanotte, lurjukset aikovat lähteä tänne, jatkoi ruhtinas. Nyt on kello yksi, — meillä on vielä hetkinen odotettavana. Sammutamme kaikki tulet, etteivät miehet pelästyisi. He luulevat sitte meidän levossa makaavan.

Hän teki niinkuin sanoi ja meni sitte Feliks'in kanssa suuren uuninvarjon taa, mistä he kaikki näkivät, vaikkei heitä nähty.

Aika kului. Vähää ennen kello kahta kolina kuului asuinhuoneen käytävässä. Kohta sen jälkeen ovi ulkoapäin varovasti avattiin ja huoneeseen astui kaksi miestä, joita kuunvalossa voi selvästi tuntea.

— Tässä tätä ollaan, sanoi yksi heistä hiljaa. Tuolla oikealla puolella, Petrovitsch, pitäisi kammarin oven olla. Jospa ruhtinas vain makaisi!

— Jos hän makaa tai ei, se on minulle yhdentekevä, vastasi toinen. Jos hän tahtoo itseänsä puolustaa tai meteliä nostaa, niin teen hänen paikalla veitselläni mykäksi. Siis eteenpäin, Ivan! Saalis ei voi enää käsistämme päästä!

Varpaillaan lurjukset huoneen ovelle hiipivät, ja menivät sinne. Muutaman hetken perästä huuto kuului, pistoli laukesi, joku lankesi maahan vaikeasti vaikeroiden. Pian ruhtinas kynttilän sytytti ja meni Feliks'in kanssa taistelukentälle. He löysivät Ivanin ja Petrovitsch'in vangittuina lattialla makaavan. Viimeksi mainitun kasvot olivat veriset, hän kun oli saanut otsaansa pienen haavan. Kun he näkivät Feliks'in ruhtinaan sivulla, he vimmastuneina huusivat ja heidän silmänsä säihkyivät vihasta, jotta Feliks kovin vapisi.

— Älkää noita lurjuksia peljätkö, sanoi ruhtinas hänelle — te saatte varsin vahingotta olla. — Ja te, kääntyen vangittujen puoleen, tiedättekö, että minä teidän murtamisenne rangaistukseksi voin lähettää teitä Siperian vuorikaivoksiin?

— Laupeutta, armoa! pahantekijät pelästyneinä änköttivät, hyvin tietäen ruhtinaalla olevan vallan ja voiman uhkauksensa täyttämiseen.

— Ainoastaan yhdellä ehdolla voin teille armoa osottaa, vastasi ruhtinas ankarasti. Sanokaa, kuka tämä nuorukainen on ja miten hän on teidän seuraanne tullut. Vaan puhukaa totta, muuten Siperia on ainainen palkkanne!

— Oh, herra, te saatte totuuden kuulla, Ivan sanoi pian. Feliks on sisareni poika, kuollut sisareni oli emännöitsijänä erään ruhtinas Demidoffin tilalla. Hänen isänsä ja äitinsä kuolivat, kun hän oli vaan viiden vuotias lapsi ja silloin armeliaisuudesta otin orvon luokseni. Hänen isänsä nimi oli Stein ja äitinsä

Susanna. Hän ehkä vielä näitä nimiä muistaa.

Feliks todella säikähti, kun hän kuuli nämät nimet, jotka hänelle lapsuudessa olivat niin rakkaat olleet. Liikutettuna hän ruhtinasta katseli.

— No, nuori mies, kysyi hän, vieläkö muistatte?

— Tosin se niin on, vastasi Feliks. Nimet sydämessäni kaikuvat ja nyt se selkenee, miksi aina unissani linnan ja puiston näen.

— Voitko puhettasi todeksi vanhoa, mies? kääntyi kreivi karhuntsittajaan päin.

— Kaiken uhalla, mikä minulle on arvokasta ja kallista, hän vastasi.

— Hyvä, siis tahdon teitä päästää enkä enää rikostanne rangaista, sanoi ruhtinas. Tämä nuorukainen jää tänne ja te lähдете kiireesti huoneestani, ettekä milloinkaan tiluksilleni tule. Jos vielä kerran käsihini joudutte, lähetän teitä Siperiaan, niin totta kuin Jumala taivaassa elää. Miehet, päästäkää heitä irti, — menkää nyt matkaanne!

Lurjukset olivat iloiset päästessään niin vähällä. Ruhtinaan miehet saattoivat heitä puiston portille ja antoivat heidän sitte mennä.

— Eipä keinomme onnistunut, sanoi Ivan kumppanillensa, kun he taas kahden kesken olivat, — vaan olen toki pettäjä kostonut. Ei hän milloinkaan saa tietää, kuka hänen oikea isänsä on!

Ihminen päättää, Jumala säättää. Saamme kohta kuulla, jos karhuntsittajalla oli oikein tai ei.

VIIDES LUKU.

Kosto.

Noin puolen neljättä vuoden kuluessa ei ole mitään muuta erityisempää kerrottavana kuin että Feliks päivä päivältä pääsi enemmän ruhtinas Voronzovin suosioon ja että hänen suosionsa yhä eneni. Kiitollisuudesta täytetyn sydämensä ja miellyttävän käytöksensä kautta Feliks tosin ansaitsikin isällistä huolta, jonka ruhtinas hänestä piti.

Sangen pian ruhtinas Voronzov oppi tuntemaan kasvattinsa valitettavaa taitamattomuutta, sen vuoksi hän toimitti hänelle kotiopettajan, joka opetti hänelle tarpeellisimmat tiedot. Päästyänsä huonosta seurastansa Feliks helposti ja pian oppi, lyhyessä ajassa hän ihmetyttävällä tavalla edistyi, etenkin saksan kielessä, jonka tähden ruhtinas luuli että karhuntsittaja Ivan olikin Feliks'in sukuperän suhteen valehdellut ja että Feliks oli saksalaista sukua. Jotain varmaa tietoa ei tosin siitä saatu.

Kun Feliks aina vaan ahkerasti opintojansa jatkoi, tuli eräänä marraskuun päivänä kirje ruhtinas Voronzoville, josta hän tuli totiseksi ja mieltäväiseksi. Ehtoolla hän Feliks'ille sen sisällön ilmoitti.

— Preussin Puolassa asuva vanha ystävä, sanoi hän Feliks'ille, pyytää minulta lainaksi kahtakymmentä tuhatta taaleria, hänellä kun on edullinen tilaisuus saada ostaa kauniin herraskartanon pojallensa. Ilolla antaisin vanhalle ystävälleni, paroni Walbeck'ille, toista vertaa suuremman summan, vaan en tiedä, miten saisin ne hänelle menemään. Tavalliselle käskyläiselle en voi niin suurta summaa uskoa ja itse olen liian vanha ja heikko kahtakymmentä penikulmaa matkustamaan. Näin olen suuressa pulassa ja surussa, sillä paroni Walbeck kirjoittaa, että asialla on kiire.

— Armollisin herrani, virkkoi Feliks säihkyvin silmin, — voisinko teidän käskyläisenne olla? Uskollisuuteeni saatte luottaa.

— Luotan siihen kuni kallioon, sanoi ruhtinas iloisena; — vaan en tahdo sinua kehoittaa näin myöhäisellä vuoden ajalla niin pitkää matkaa matkustamaan.

— Olen jo lapsuudesta saakka kaikenlaisissa ilmoissa kulkenut, vastasi Feliks. Määrätkää vaan, miten ja milloin minun pitää lähteä. Joka hetki olen valmis.

— No siis, huomispäivänä tahdomme matkasuunnitelman tehdä. Ylihuomena saat Jumalan nimeen matkalle lähteä ja ottaa tallistani parhaimman hevosen. Ota silloin Paul avuksi, hän sen ymmärtää.

Vahvalla, vikkellä hevosella Feliks seuraavana aamuna varhain ratsasti, sanottuansa sydämelliset jäähyväiset ruhtinaalle. Lämpysillä vaatteilla hän oli varustettu, sillä ilma oli jo kolkko. Satulansa taakse oli matkalaukku pantu, jossa hänelle uskottu rahasumma oli. Satulapäitsiin oli neljä ladattua pistolia kätetty; Feliks'in sivulla sapeli kalisi. Näitä aseita hän ymmärsi hyvin käyttää, ruhtinas oli vaatinut häntä näitä mukanaan ottamaan, jotta häntä ehkä vastaantulevat kerjäläiset ja kulkurit kammoisivat. Feliks ei toki sellaisia ihmisiä peljännyt. Hän luotti nuoruutensa voimaan ja mielenmalttiinsa sekä hyvän hevosensa voimaan ja nopeuteen.

Näin hän huoletta ratsasti suurien salojen, avaroiden, melkein poluttomien metsien läpi, missä hän ani harvoin jonkun ihmisasunnon tai sysimiehen mökin näki. Hän ei siitä huolinut. Hän jatkoi vaan matkaansa, lepäsi puolipäivän aikaan pari tuntia jollakulla metsäniityllä, missä hänen hevosensa, vaikka vuodenaika oli myöhäinen, sai kylliksi ruokaa, ratsasti taas eteenpäin ja auringon laskiessa hän tuli pieneen kylään, jonka ruhtinas oli hänelle ensimmäiseksi yösijaksi määrännyt.

Hänen majapaikkansa oli tosin sangen huono, vaan isäntä otti hänet ystävällisesti vastaan, antoi hänelle parhaimman kammarinsa ja pani hänen hevosensa parhaasen paikkaan ometassa. Vaatimatoin Feliks oli varsin tyytyväinen ja makasi kovalla olkisijallansa virvoittavata unta.

Uudistetuilla voimilla hän seuraavana aamuna heräsi ja kiirehti jälleen matkalle. Isäntä löysi hänen hevosen luona tallissa.

— Gospodin [herra], hän surunmielisenä sanoi, — taivas ei mitään hyvää tänään lupaa, vaan uhkaa myrskyä ja lunta. Pyydän teitä, älkää tänään lähtekö. Teillä on pahaa tietä kuljettavana äärettömän suurien kankaitten kautta, missä ette mitään suojaa eikä kattoa pahassa ilmassa löydä, jääkää, Gospodin, vielä täksi päivää tänne!

— Asiallani on kiire, hyvä isäntä, Feliks vastasi. Minun täytyy eteenpäin mennä, se on velvollisuuteni, enkä sen vuoksi tuulesta enkä lumesta huoli.

— Oh, Gospodin, ette tiedä mikä pelättävä luonnonilmiö lumimyrsky on täällä äärettömällä kankaillamme, virkkoi isäntä. Itse tähtenne pyydän teitä jäämään. Te eksytte teiltä ja poluilta, kun myrsky äkkiä nousee ja tupruavat lumijoukot peittävät silmänne!

— Pah, liikoja laskette, vastasi Feliks väliä-pitämättä. En ole mikään vasta-alkaja ja olen joka ilmaan tottunut. Taskukompassini ja hevoseni avulla en oikealta tieltä eksy. Tosin tarkoittatte parastani, rakas ystävä, — vaan asiani ei salli viivyttämistä.

Näin sanottuansa hän talutti hevosen tallista, nousi satulaan, antoi, ystävälliset jäähyväiset sanottuansa, hopearuplan ja ajoi niin pian luoteen päin, ettei hän kuullut isännän viimeisiä, hänelle huudettuja varoituksia.

Vähän ajan perästä hän hillitsi alussa pidettyä kiirettä ja katseli urkkien, tarkastellen taivasta ja maata.

Taivas tosin hänestä näkyi uhkaavalta. Pimeät, mustat pilvet peittivät kokonaan auringon. Ilma oli sangen synkkä ja kolkko, vaan tuuli ei puhaltanut. Harmaa, kostea sumu peitti kankahalla kaikkialla kasvavan kanervikon.

— Ilma ei tosin ole erityisen mukava, Feliks mumisi itseksensä; — yösijaani ei toki tänään ole enemmän kuin viisi penikulmaa ja Jumalan avulla sinne saatan saapua. Hevonen on levännyt ja hyvin syönyt, itse olen lämpymissä vaatteissa ja hyvissä voimissa, mitä minulla on pelättävää? Eteenpäin, siis Jumalan nimessä, eteenpäin.

Reippaasti oiva ukrainilainen oris kankaalla juoksi. Vaan noin tunnin kuluttua se yhtäkkiä hämmästyen seisahtui, nosti pienen päänsä ylös ja haisteli ilmaa. Sen jälkeen se seiso, ravisteli kuorsuen harjaansa ja tahtoi kääntyä juoksemaan täyttä laukkaa entiseen majapaikkaan. Tästä Feliks sen esti, vahvasti suitsia vetäen ja vastahakoista orista vähän kannustaen. Jalo eläin vielä vähän ponnisteli eteenpäin menemästä, vaan totteli vihdoin ratsastajansa vakavia puheita ja käskyjä.

Noin neljännes tunti lienee kulunut, kun Feliks yhtäkkiä tunsu tuiman pakkasen, kuullen samassa kumisevan suhinan koillisesta. Hän katseli sinnepäin ja näki suuren, melkein puolen taivasta peittävän, valkean pilven, joka kuni liikkuva seinä häntä kohden kulki. Kumiseva suhina joka hetki enentyi, jo taivahasta lumi tulla tuprutteli; tuulen puuskat voimakkaasti puhalsivat, tuima pakkasen tuli yhä tuimemmaksi ja samassa satoi lunta niin paljon yksinäisen ratsastajan päälle, että se ikäänkuin lavini tahtoi hänet peittää.

Hämmästyneenä Feliks katseli niin äkkiä nousnutta luonnon mullistusta; muutaman hetken hän tunsu itsensä ikäänkuin tunnottomaksi, vaan huomattuansa pikaisen paon tarpeelliseksi pelastuaksensa tästä

kauhustavasta rajuilmasta käänsi hän hevosensa ja ajoi jäisen löyhäyksen saattamana samaan suuntaan, mistä hän aamulla oli lähtenyt.

Oiva oris näkyi huomaavan vaaran yhtä hyvin kuin ratsastajansa. Rajusti se juoksi eteenpäin yhtäkkiä valkealla peittehellä peitettyä tasankoa. Ei se tarvinnut käskyä, ei kannustamista eikä piiskaa pannaksensa kaikki voimansa liikkeelle. Aina vaan suoraan se kiireesti juoksi. Feliks ei tietänyt, minne häntä vietiin, sillä lunta satoi niin paljon, ettei hän voinut nähdä kahta askelta eteensä. Hän antoi oriin juosta ohjaamatta sitä ohjaksista, joita pakkasesta jäätyneet kädet tuskin voivat kiini pitää.

Ja aina hän vaan eteenpäin ratsasti, ikäänkuin tuulen ajamana, joka vonkuen ja suhisten, voivottaen ja vinkuen lakaisi löyhää lumipeitettä ja laitteli aina uudelleen uusia lumijoukkoja lentävistä pilvistä.

Feliks'in laskun mukaan olisi hänen pitänyt jo kauan ennen tuleman jätettyyn majapaikkaan ja häneen tunkeusi hirveä ajatus, että hän oli niinkuin sokea sen sivu ajanut. Miten hänelle käymän piti, ellei hän löytäisi mitään muuta suojaa? Jo hän tunsu miten tuima pakkaneen vähittäin tunkeusi hänen jäseniinsä ja uhkasi jäädyttää veren hänen suonissansa. Ellei hän pian löytäisi suojaa, täytyi hänen kuolla pelastusta toivomatta.

Hänen kelpo oriinsa vaan juoksi väsymättä ja lensi kuni musta varjo ilmassa kupruavien lumijoukkojen läpi. Vaan kuinka kauan mahtoi hänen voimansa piisata juosta pelättävässä ilmassa, hirveässä myrskyssä? Ei se mitenkään enää jaksanut niin täyttä laukkaa juosta puoltakaan tuntia.

Tosin Feliks huomasi, että se vähittäin lakkasi kiirehtimästä, nelisiin juoksunsa muuttui rajuksi raviksi, ravi vitkalliseksi kävelemiseksi. Feliks nosti silmänsä ja katseli ympärillensä. Hänestä tuntui myrsky masentuneen ja kuiva pakkaneen tuntuvasti lauhkeammaksi tulleen. Ilon huuto kuului hänen huuliltansa, — kohta hän huomasi olevansa metsässä, jonka tiheät puut estivät tuulen voimaa! Täällä ei ollut niin paljon lunta kuin aukealla tasangolla, tuskin se ulettui höyryävän, kovasta juoksusta vielä purskuavan, jaloriin kavioihin. Jalori eläimen luonnonvaisto oli sen vienyt metsään, missä oli melkein yhtä hyvä suoja kuin pienessä majapaikassa.

Hevonen ja ratsastaja pian tointuivat raivoavan lumimyrskyn rasituksista ja Feliks kiitti sydämestään armorikasta Jumalaa toivomattomasta ja odottamattomasta pelastuksestansa.

Antaaksensa jalori hevosensa hengähtää hän ajoi hiljaista juoksua eteenpäin. Hän luuli metsässä olevansa vaaratta ja toivoi ennemmin tai myöhemmin tulevansa johonkuhun kylään, hoviin tai mökkiin, missä hänelle vieraanvaraisesti yösijaa annettaisi.

Silloin hän kuuli kaukaa ulvomisen ja kuunteli sitä iloisena, sillä hän luuli kuulevansa koiran haukkumisen. Hevosensa ei sitä tehnyt. Jalo oris säikähtyi, kuorsui ja juoksi aika lailla.

— Oho, mikä sinulle, oiva Omarini, tuli, sanoi Feliks ja koetti sitä mairitellen rauhoittaa. Pelkäätkö koiran haukkumista? Ole huoletta, olenhan luonasi!

Hevonen näkyi ymmärtävän häntä ja rupesi tavalliseen juoksuun. Vaan kun muutaman minuutin jälkeen outo ulvominen taas aivan lähellä kuului, nousi se pystyyn ja rupesi uudestaan täyttä laukkaa juoksemaan. Vielä Feliks ponnisteli sitä pidättääksensä, silloin jalo eläin yht'äkkiä seisahtui kuin kivi, pani etujalat viistoon lumella peitettyä maata vasten ja nosti pienen pään pystyyn, kirskuttaen hampaita. Feliks katseli ja näki noin neljänkymmenen askeleen päässä kaksi sutta, jotka vertyneillä silmillä heitä katsella tuijottivat.

Ukkosen nopeudella hän veti pistolinsa satulan päitsistä ja ampui häntä vastaan juoksevia petoja. Eikä se myöhään tapahtunutkaan. Sudet tavottivat jo hänen värisevän hevosensa kurkkua, — silloin laukesi ja molemmat sudet lankesivat tunnottomina maahan. Feliks ampui vielä toisen kerran tehdäksensä peräti lopun pendoista ja ajoi sitten tuskasta kuorsuavaa hevosta eteenpäin. Oiva oris totteli ja varmuuden vuoksi Feliks taas latasi pistolinsa ollaksensa, jos tarvittaisiin, varustettu.

Muutama tunti kului eikä Feliks ensinkään nähnyt ihmisasuntoa. Jo hän valmistelihe ollaksensa koko päivän ja ehkäpä seuraavan yönkin metsässä, kun hän pienen metsä-aukion yli ajeli ja huomasi lumen kirstunkaltaiseen joukkoon kokoontuneen, josta jotakin mustaa, ikäänkuin ruskea, noin tuumaa leveä nahkapala näkyi. Feliks ehkä olisi sivu ajanut, paremmin tarkastelematta lumiläjää, vaan koska hänen hevosensa, sitä peläten sivutse juoksi päästäksensä läjää lähestymästä, niin hän katseli tarkemmin ja tunsu luultun nahkapalan saappaankärjeksi.

— Jumalani, olisikohan tässä ihminen uupunut! hän huudahti ja astui alas hevosen selästä tarkemmin tutkiaksensa asiata.

Hän loi lumen pois ja näkikin, ei ainoastaan tainnoksissa olevan ihmisen, vaan miehen, jonka hän aivan hyvin tunsu. Hänen edessään makasi entinen isäntänsä ja käskijänsä, karhuntanssittaja Ivan

Ivanovitsch kalpein, riutunein kasvoin, suljetuin silmin ja toisiinsa puristetuin hampain ikäänkuin ruumis.

Feliks'iin tunkeusi vihan ja vastenmielisyyden tunne, joka kuitenkin pian muuttui paremmaksi.

— Ei, sanoi hän itseksensä, vaikka tämä mies on ollut paha minua kohtaan, niin en kuitenkaan voi sallia hänen täällä jäätyä tahi tulla susien ruoaksi. Jumala on suurta kurjuuttani armahtanut, kuinka voin häntä paremmin kiittää kuin siten, että itse olen laupias lähimmäisiäni kohtaan, olkoon se vaikka pahin viholliseni.

Hän laskeusi polvilleen Ivanin viereen, hieroi hänen otsakulmiansa viinalla, jota hänellä oli mukanaan putelissa, kaatoi muutaman pisaran siitä hänen suuhunsa ja tuli iloiseksi, kun Ivan muutaman minuutin perästä avasi silmänsä ja näytti vähän tointumisen merkkiä. Feliks auttoi häntä nousemaan, nosti hänen suurella voimalla hevosensa selkään, missä hän molemmin käsin piteli satulasta kiini.

— Eteenpäin! hän huusi oriille ja tämä juoksi taas iloisesti metsässä.

Puolen tunnin jälkeen metsikkö harventui ja tultiin aukealle. Feliks huusi ihastuksesta. Ei ainoastaan myrsky ja lumituisku varsin tauonnut, vaan nuorukainen näki lähellä suuren, komean hovin, missä hän toivoi saavansa itsellensä ja aina vielä tainnuksissa ja pyörreksissä olevalle Ivanille suojaa.

Hän lähestyi porttia ja kolkutti. Kohta se sisäpuolelta avattiin ja kumartunut vanhus lausui matkustavat tervetulleiksi. Feliks kertoi, kuinka hän oli löytänyt Ivanin metsässä, vanhus huusi ja pian muutama renki siihen saapui; he nostivat Ivanin hevosesta, kantoivat hänen hoviin ja jättivät hänen erään vanhan piian hoidettavaksi. Vanhus piti huolen vieraan hevosesta, vei Feliks'in kammariinsa, missä hän virvoitti häntä ruo'alla ja juomalla.

Osaattavaisena ja surumielisenä hän katseli kaunista ja jaloa nuorukaista. Vaan ennenkuin hän kerkesi paljon hänelle puhua, kutsuttiin häntä ja Feliks'ia Ivanin vuoteelle. Molemmat kohta menivät ja löysivät Ivanin puettuna ja täydessä kunnossa.

— Jumalan tähden, onko tuo se nuorukainen, joka auttoi minua ja toi minun tänne? hän kysyi äkkiä.

— Tämä se on, vastasi vanhus. Te olette suuressa kiitollisuuden velassa hänelle, mies!

Vanha karhuntsittaja rupesi itkemään nyhkyen kuni lapsi ja laskeusi Feliks'in jalkojen eteen.

— Jumala on meitä tänne tuonut! Ivan huudahti suuresti liikuttettuna, Jumalan sormi on silminnähtävästi meitä ohjannut, Jumala itse palkitkoon sinua onnettomalle osoitetusta laupeudestasi! Feliks, sinä et ole sisareni poika, sinä olet kreivi Feliks Normann, ja katso, tämä hovi, jossa meitä on niin vieraanvaraisesti vastaanotettu, on isäsi oma!

Hän tahtoi puhua enemmän, vaan vanhus ja vanha emännöitsiä keskeyttivät hänet.

— Herra nyt sinä lasket minun rauhaan menemään! huudahti vanha Stein, purskahtaen ilmi itkuun. Niin, hän se on! Se on Feliks, meidän Feliks'imme! Mikä armo Jumalalta jalolle, surumieliselle herrallemme. Tule Feliks, minun täytyy viedä sinua isäsi luokse, muuttaakseni suurta suruansa taivaalliseksi autuudeksi!

Vastustelematta hämmästynyt nuorukainen meni hänen kanssansa; Ivan ja vanha Susanna seurasi heitä. Toinen toisensa näkemisen ja tuntemisen näytäntöä on kynäni heikko kuvailemaan. Lukija, isä löysi monet vuodet itketyn poikansa, poika isänsä ja kotinsa, vanhat palvelijat uskollisesti rakastetun lapsen. Harvoin on maan päällä suloisempia kyyneliä nähty, kuin ne, mitkä kreivi Normannin huoneessa silloin vuosivat.

* * * * *

Päivä oli laskeumaisillansa. Ivan kertoi, miten kreivi Albin oli lahjomisella hänet houkutellettu Feliks'ia poisviemään, miten se tapahtuikin, miten Feliks monet vuodet kulki ympäri hänen kanssansa, miten vihdoin ruhtinas Voronzov otti nuorukaisen huostaansa.

— Sittemmin ovat monet onnettomuudet minua kohdanneet, hän kertoi. Eläimeni kuolivat; karhu surmasi Petrovitsch'in, Aleksia jätti minun. Olin yksinäni. Silloin tulin tänne, näille seuduille, muistuttamaan kreivi Albinille lupaustansa maksamaan minulle verohinnan Feliks'in poisviemisestä. Pilkaten hän ajoi minun huoneesta maksamatta minulle ropoakaan. Silloin koston pyynnöstä päätin ilmoittaa kaikki kreivi Normannille ja rupesin tännepäin kulkemaan. Tiellä lumimyrsky peitti minut maahan, jouduin tainnuksiin ja jos Jumala ei olisi lähettänyt Feliks'ia luokseni, niin makaisin nyt

ruumiina metsässä. Tämä on, herra kreivi, tunnustukseni ja nyt otan vastaan nöyrästi rangaistuksen, minkä vaan minulle tahdotte antaa.

Muutama päivä kului, ennenkuin kreivi Robert oli suuresta innostuksestansa sen verran tointunut, että hän taisi Feliks'in kanssa lähteä Gotsyyn. Sillä välin Feliks oli ruhtinas Voronzov'in asian toimittanut uskollisen Steinin kautta, antoi siitä sekä viimeisistä onnellisista elämänvaiheistansa ruhtinaalle tarkan tiedon ja lupasi pian tulla isänsä kanssa lausumaan ruhtinaalle molempain suurimmat kiitokset. Huomautamme ohimennen että niin sitten tapahtuikin ja että ruhtinas kuolemaansa asti oli hyvässä ystävytydessä Normannin perheen kanssa.

Viikko Feliks'in kotiintulon jälkeen kreivi Normann vihdoinkin lähti Gotsyyn poikansa, vanhan Steinin ja Ivanin kanssa nuhtelemaan ja kostamaan mitä ilkeää ihminen oli lähimmäistä sukulaistansa, hyväntekijätänsä vastaan rikkonut. Vaan Korkeampi oli jo antanut rikokselliselle tuomion. Huhu nuoren veljensä pojan takaisintulosta oli kreivi Albinin korviin tunkeunut, hän oli huhun totuudesta tullut vakuutetuksi ja oli omantunnon soimauksista sekä häväistyksen, pilkan ja häpeän pelosta hirttänyt itsensä rappeutuneen linnansa raunioissa.

Kreivi Robert syvästi liikuttuneena ja kauhistuneena sanoi:

— Katsokaat, näin Jumala väärät hukuttaa, vaan omansa hän ohjaa siunauksen tielle! Kaikkivaltias on tuominnut ja hänen tuomionsa on ankara, vaan oikea.

Kreivin anteeksi antamuksen Ivan palkitsi alituisella alttiudella ja uskollisuudella, jota hän ei milloinkaan hetkeksikään laimiinlyönyt eikä rikkonut. — — —

End of Project Gutenberg's Kreivi ja karhuntanssittaja, by Franz Hoffmann

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KREIVI JA KARHUNTANSSITTAJA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is

owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.